

EGY FALUSI KISASSZONY TÖRTÉNETE.

REGÉNY. — IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Folytatás.)

Babette nem tett mindjárt eleget a felszólításnak. Nekidőlt háttal a szekrénynek, mintha elszédült volna s egyik sarkába belekapaszkodott. Csak akkor mozdult, midőn feleletet nem kapván, kérdőleg ránézett az ura.

— Hát lássuk — mondta s lassan, szinte ernyedten férjéhez tipeggett. Kedvsugaras kis arca elhomályosodott, lesütötte szemét.

A gróf felbontotta a levelet. Hat arczkép volt benne. Lady Cecil mindenféle pózban: állva, ülve, sportkosztumban, kivágott derékban, profilban és szembenézve.

Az apa el volt ragadtatva.

— Pompás egy leány: igazi race!

Mitán apróra megnézte, egyenként átdogatta feleségének (elkes megjegyzések kíséretében) az arczképeket.

— Ezek a vállak... Ez a fejedelmi termet... A nemes csipők... a büszke homlok s az a jószág, a mi ajkáról s szeméből kisugárzik!... Mit szólsz hozzá, Babette?

— Szép.

Többet nem mondott Borecsi kegyelmes asszony. Nyilván azt is sokallta, a hangja legalább igen bizonytalanul tetszett.

A büszke apa ezt most nem vette észre, annak minden figyelmét és érzését leendő menyé szépsége kötötte le.

— Jó izlése van a fiúnak, — állapította meg, miután szakértő szemét kielégítette volt — ezzel a leánynyal kiállhat a táncsterem közepére.

— Ki — oldódott meg végre a Borecsi grófné nyelve — nem fog eldőlni, széles talpazon áll.

— Hogy érted? — kérdezte az ura meglepődve.

— Hát csak nézze meg a lábát.

Zsigmond gróf önkénytelenül revízió alá vette az arczképeket.

— A lába csakugyan nagy kissé, — konstata-
tálta — de szép és formás, mint minden egyes testrésze és vonása.

— Különösen a csuklója...

— Mi van a csuklójával?

— Ha azt se látja!

— Nem elég finom neked?

— Nem tudom, mi a finom, — válaszolt az irigy kis menyecske kőmikusan felsattanva — csak annyit látok, hogy az én bokám vékonyabb.

— Hja úgy!

Zsigmond gróf elmosolyodott. Imádkozó csesés kis párja ártatlan, asszonyos gyarlóságait: öntudatlanul tetszeni vágyását, hiúsága időnkénti felfelébanását, gyermekes irigykedését azokra, a kik szépség dolgában felvehették vele a versenyt, — nemhogy haragudott volna érte.

Jókedvében átkarolta az asszonyka finom, hajlós derekát s másik kezével kebléhez szorította bóbítást fejt, hogy jól a szemébe nézhessen.

— Hiszen olyan nincs, mint te, — bókol

neki legészintébb meggyőződése hangján — Babette csak egy van a világon, az ő testvércé, a kik hozzá hasonlítanak, nem húsból-vérből való nőcskék, hanem képzeletbeli villik vagy remekbe készült sèvreszi porcellánbabák.

Borecsi kegyelmes asszony ezzel egyelőre teljesen ki volt elégtve. Hálából egy röpké csókot czuppantott bódoló ura kezére s megengedte neki, hogy egy kicsit játsszék vele.

Zsigmond gróf élt az engedelmével: izmos két karjába kapta az eleven porcellánbabát s megringatta a levegőben, majd feje fölé emelte: lapdázott vele. S mennél jobban sikított a menyecske, annál harsányabban kacagott.

Csupa erő és ellenállhatatlan fiatalság volt az öreg dalia. Jó félórát élvezte a felesége remek, fiatal testéből ereibe áradó gyönyörökét, midőn végre észbe jutott, hogy elolvassa fia levelét.

— Vegre-va! — kiáltotta, midőn nagyjában átfutotta az ezer mérföldről jött sorokat. —

Útban van a gyerek: három-négy nap múlva meg kell érkeznie.

Borecsi pillanatra felkapta fejét, mintha nem értette volna egészen ura szavait, aztán ráeszmélván a valóságra, hirtelen megfordult, maga sem tudta mi okból. Azt még kevésbé tudta, hogy miért tódult szívéből minden vére az arczába. Haragudott magára, szégyelte magát. Érezte, hogy mondania kell valamit, de olyan üres volt az agya: egy árva szó sem jutott az eszébe. Nem mert visszafordulni ura felé: attól tartott, hogy még nagyobb zavarba jön s ezzel valami ostoba feltevésre adhat okot.

Férjének, szerencséjére, most sem tűnt fel a viselkedése. Az még egyszer elolvasta fia levelét, most már apróra, figyelmesen. Addig összeszedte magát az asszony. Végighúzta hideg kezét égő arczán, mire lázadó vére egyszeribe visszazaladt a helyére, sápadt nyomot hagyván maga után. Aztán megfordult s urához simult.

— Mit ír még? — kérdezte elfogulatlanul mosolyogva. — Mikor lesz az esküvő?

— Januárban, — válaszolt Zsigmond gróf — nászutas nem lesz, egyenesen hazajönnek; egyezőval még ez évben nyélbe kell ütöm számukra sugatagi kastélyomat.

— Sugatag, — melázott el a menyecske — miért Sugatag? Nádatpák szebb és nagyobb.

— Szebb, de messze van, — vélte a nagy úr — hébe-hóba látni akarom unokáimat.

— Van vasút.

Zsigmond gróf nem értette, miért erőszakolja felesége fia számára a távolabb eső uradalmát. De nem szólt semmit, csak a szemével kérdezett. Arra azonban nem kapott választ. Felesége nem is tudott volna neki válaszolni akarva sem. Hiszen nem volt a javaslatában semmiféle logika, azt pedig, a mi őstől, nem lehet megindokolni, mert megérténi sem lehet.

Babette, kis csasi, te unokáimra féltékenykedél! — jegyezte meg Zsigmond gróf találmára.

A kis csasi kapva-kapott ura lélektani tévedésén.

— Lehet, — mondta csendesen, mert nem szívesen alakoskodott — beismerem, hogy nagyon önző vagyok...

A kis incidens nem hagyott maga után a férj lelkében semmi nyomot. Annival kevésbé, hogy felesége azontúl igen vigyázott magára: ha Ervinről vagy menyasszonyáról volt szó, nem pirult, nem sápadt el, nem kritizált, együtt örült, tervezgetett az urával, mindössze egyszer jött ki egyensúlyából, midőn megérkezett az Ervin Trieszben feladott sürgönye: Holnap esti gyorssal érkezem.

Akkor bizony csak elsápadt Borecsi grófné s a szót is elhirtelenedte.

— Már! — kiáltotta s urára meresztette riadt szemét.

Zsigmond gróf vállat vont. Restellte feszegetni asszonya elszólását: rövidesen szeszélynek minősítette.

— Nekem nem jön korán, — jegyezte meg nyugodtan — én örülök neki.

Az asszony észbekapott. Kissé megborzon-
gott a gúnytól, a mi ura szavaiból kiértett. Most már hogy tegye jóvá a hebegő beszédét! Mit mondjon, mikor még azt sem tudja, miféle rejtelmes lelki indítékok bolygatták ítélőképességét, valahányszor Ervin szövege kerül. Mitől fél? Csak nem attól, hogy a fiatalember megzavarja a boldogságát. Hiszen annak egyik értelmi szerzője volt. Igaz, hogy nagyon megváltoztatott Indiákat (levelei, völgyensége legalább a mellett szólnak — vélte az asszony), de ha úgy is: mi oka van feltételezni, hogy a hátrányára változott? Azt csak nem írhatja a rovására, hogy a nekijárózkodott bajadérral fiirtott. Kinek ártott vele? Mi köze neki ahhoz? Hiszen nem szerelmes belé. Egyszer ugyan gyermekleány korában a karján feküdt, — melázott el Borecsi — de nem volt annak semmi jelentősége akkor sem... Most már — mióta

férjhez ment — persze, restelli kissé az esetet, mert asszonyszemmel nézve, biz' az nem volt korrekt, de akkor, mikor megessett, — mentette magát — csak egy csitri, fejletlen leány volt, a kinek fogalma sincs az érzelmi szerelem tiltó törvényeiről. Miért restelkedik hát, miért gondolja titokban, hogy nem fog tudni a fiatalember szeme közé nézni. Azaz nem is titokban gondolja, egész biztosra veszi, hogy a viszontlátás pillanatában úgy össze fog zavarodni, hogy vagy sírva kell fakadnia ostoba viselkedésén, vagy el kell menekülnie saját magától, ura s fia lelkében sötét, nyugtalanító kérdőjelet hagyva maga után.

Tehát valójában mégis tudta Borecsi, hogy mitől fél. Az okkal tisztában volt, csak az akaratot nem találta meg.

Szegény kis asszony! Nem merete magának bevallani, hogy immár nem közömbös előtte az ura fia, féltévi távolléte alatt olyan új érzések rügyeztek ki a szívében, a melyek létezéséről sejtelve sem volt a fiú jelenlétében. Ha képes lett volna erre, okvetlenül megtalálja vele az akaratot is, így azonban inkább távolodott tőle. Mindenféle álokoskodásokkal igyekezett kimagyarázni az idegességét. Elhitette magával, hogy tulajdonképpen nem is a fiatal gróf viszontlátásától fél, hanem Baliktól. Eszébe jutott a kijátszott kis ember hozzáintézett, keserűségű levele, példázatokba burkolt fenyegetései. Elfacsarodott a szíve; de nem a félelemtől, mint szerette volna hinni, hanem lelkiismerete szavától. Konstatálta, hogy a doktornak sem lesz képes a szemébe nézni, ha az szemrehányást talál neki tenni.

Egyszóval úgy érezte Borecsi, hogy nemcsak egy, de több rendezetlen ügye van. Jóformán az urához való viszonya sincs teljesen rendezve, mert nem tud, mint akarná, egészen az övé lenni, a másik két férfi, a fiú, a ki nem igényelt tőle semmit s az unokatestvér, a ki mindenét magának vindikálta, akarva nem akarva, le-
törték egy-egy darabot a szívéből...

A parochia csendes polgári nyugalmából kiragadt turbékoló gerlice szédülni, imbolynyi kezdett új miliójében, a saroknak való napfény-fürdőben, a magasságok ismeretlen elemei között.

Az Ervin és Balik megérkezését megelőző órában oly fokra hágott az idegessége, hogy alig lehetett ráismerni. Annnyira szórakozott volt, hogy alig hallotta meg a szót, a mit hozzáintéztek s válasz helyett folyton csak kacagott.

Ha pedig nem kacagott, a másik véletlebe esett: oly siralmas arczot vágott, hogy csupa szánalom volt ránézni is.

Mindazonáltal sokkal simábban esett át a viszontlátás sötéten elképzelt zavarán, mintsem gondolta volna. Nem ártult el semmit abból, a mi belsejében forrongott, igaz, hogy igen megkönnyítette a sorát a kölcsönös üdvözlések minden figyelmet leköti izalma. Az ura olyan volt, mint a siketfajd, mikor dörög: nem látott, nem hallott, egyedül a fiát élvezte. Nem volt örömeben semmi érzélgőség, csak erő és férfias őszinteség. Mindössze egyet csókolt fia arczán, aztán a kezét ragadta meg, de azt már hosszasan rázogatta.

— Megvan minden eszotod, gyerek?

Ervin sem igen vette észre kis mamája színváltozását s keze reszketését, hiszen reszketett elfogódottságában, a boldog izgalomtól az ő keze és ajka is, a mint kezét csókolt apja kis párjának.

— Nagyon jó lesz most itthon — hebegte régi szemérmes modorában.

— Igen szép, hogy hazajött, — udvariaskodott vele Borecsi grófné s öntudatlanul lesimogatta megcsókolt kezéről a fiú ajka nyomát.

Zsigmond grófot nem elégtette ki a fiatalok tartózkodó magatartása.

— A manóba, gyerekek, hát csak így örülök egymásnak! Azért szeretem neked ilyen szép mamát, fiam, hogy meg se csókoldjad?

A provokált csók elcsattant, de nem ott, a hol az apa gondolta. Borecsi a homlokát tartotta oda Ervinnek.

— Csak a homlokomat, — sutogta ügyefogyottan s oly halkán, hogy meg ne hallja az ura.

Aztán Balikra kerítette a sort. Unokatestvérel szemben már nem volt elfogódott, mint hitte volt, csak elérzékenyedtől kissé a láttán.

— Isten hozta, Jani, kedves jó Jani!

— Borecsi, Borecsika! — hebegte a tömzsi kis ember elvesztett szerelmese szívbeli hangjától minden keserűségét elfelejtve, szinte meghatottan. — Örülök, hogy boldogan látom viszont.

— Nem haragszik, Jani?

— Nem... nem... nincs okom... nem szabad.

— Elhozta a lótszvirágokat?

A doktor elsápadt.

— Nem, — mondta zavarodottan — megdöntöttem... elpusztítottam a lótszvirágokat... azok nem hoznak szerencsét... egyebet hoztam.

— Mit?

— Egy kis emléket: egy amulettet.

Az amulettől nem lehetett többet beszélni. Hosszú karjaival kalimpálva, mint valami elszabadult szélmalom, robogó tempóban közelített a tiszteletes úr, a grófi após. Már messziről csörögni kezdett:

— Isten hozta, Ervinke! Szervusz Jani! A csirregésit, mázvala vannak, hogy olyan feketék!

Megrázta az Ervin kezét, hátpuffantotta, aztán megcsókolta Jani öccsét.

— Hát láttál-e, öcskös, sormaki majmot és tarka papagályt?

Pár perc alatt minden feszültséget megszüntetett a szaporán buggyanó kálomista humor. Mindenki kapva-kapott a nevetési alkalmon, főképen Borecsi és Balik. Estebéd alatt úgy tetszett, örök békét kötöttek egymással a harcban állott szívek. Zsigmond grófnak különösen Balik, a kis vadmagyar derűs nyugalma nyerte meg a tetszését. Egy kedves, humoros kiszólása után nem állhatta meg: kezét fogott a balján ülő kis emberrel.

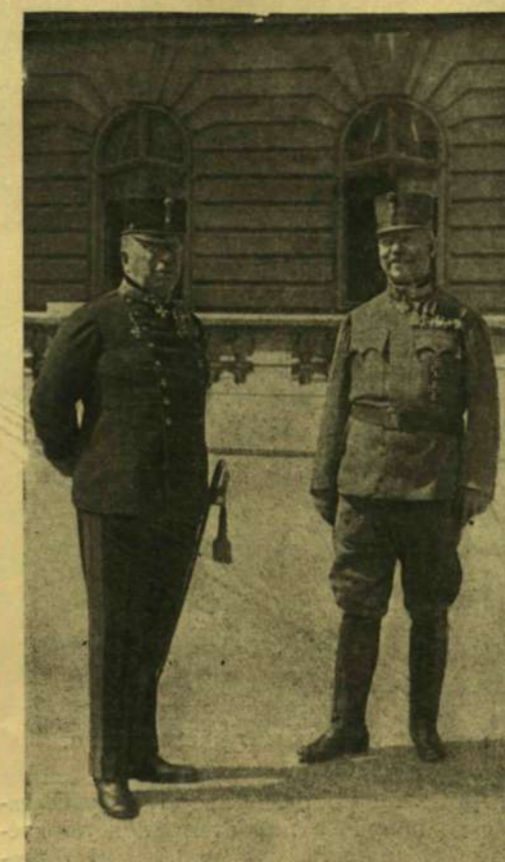
— Bravó, doktor, a maga nemében legény volt eddig is a talpán, de most, hogy megjárta Indiákat, megszerezte a gyémántokat is a keresztet: nemcsak legény, de igazi férfi is.

Erre keccszintott a társaság.

A harcdezt self-made-man csodálatos melegséget érzett a szíve körül. Demokrata lelke megingott az arisztokrata férfi hirtelen lendületétől. Mégis csak ezek a született nagyurak képviselik legméltóbban a szívbeli nemességet is, gondolta magában, de egyebet mondott:

— Kegyelmes uram, hálára kötelezett, hogy Indiákra küldött... Kegyelmes uramnak igazza volt.

Volt tőzt is az estebédről, a mi egész természetes, mert bor mellett egymástól elválaszthatatlan fogalmak a tőzt és a kálomista pap. Nem is egy, de két dikézt vágott ki Márton tiszteletes. Az egyikkel lady Cecilt, a szép

ARZ TÁBORNOK VEZÉRKARI FŐNÖK BUDAPESTEN DOBERDŐI BREIT JÓZSEF ALTÁBORNAGYGYAL.

menyasszonyt iparkodott a csillagok régióiba felemelni, a másikkal a boldog apa emberi értékét srófolta fel a világdimenziók betedik emelére, a hová az estebéd végén, hála a kitűző francia pezsgőnek, maga is elérkezett.

De nemcsak őt, leányát is kicemelte a hétköznapi atmoszférájából az általános hangulat varázsereje. A kis asszony többször kezét csókolt urának asztalbontás után s midőn az apostolok oszlásakor hálószerbájában meglátogatta őt, oly tökéletes odaadással borult a keblére, mintha bele akarta volna olvasztani a szívébe.

— Drága egyetlen uram, — sutogta szerelmesen — bűszkeségem, mindenem!

A menyecske rajongása pillanatig sem hagyott alább, valameddig ébren volt az ura. Csak akkor kezdett hűlni, midőn emberének egészséges, hosszú lélegzetéből megtudta, hogy elaludt. Le huryt a szemét abban a biztos tudatban, hogy menten elalszik ő is. Csaldótt.

Hirtelen támadt véhullám csapódott az agyába s imém meggyújtotta a véret. Lehűlt asszonytete izzani kezdett s megindította környeit. Egész át volt ázva a párrája, midőn végre elnyomta az álm. De akkor sem pihent. Teste nyugalmát megvárta a rapzodikus álmai. Ervinnel álmodott. Felháborítottan csurra, izgatott álmodhat. Csúravákrységű kígyóklózt őt szőnyegen hevert álmairak hőse két ló között.

Az egyik félmeztelen volt (csak a csipőjét tartva valami csillogó gyöngykötény s két mellét védte egy-egy drágakövekkel kirakott aranyisak), a másik loyaglóruhában térdelt mellette s ostarával a félmeztelen bajadér arczába csapkodott. Ervin csak nevetett, egyik karjával az egyik, a másikkal a másik nőt ölelte magához s egyforma tűzzel csókolta mind a kettőt. Oly közönséges, szinte trágár volt a hajdani hattyúlovag, hogy Borecsi elírta magát álmában is. Aztán egy nagyot gondolt. Azt, hogy kiemeli, magához vonzza a posványból az ura fiát. Álombeli lelkiismerete nemhogy kifogásolta volna a szándékát, de önfeláldozásnak, hősiességnek minősítette. Más az álom és más az élet, sokkal szebb amaz.

Ez volt midőn felébredt (félálmban) a Borecsi első gondolata. A második azonban, a mely már a teljes eszmélet világosságában fogant meg, egyszerre lerombolta az elsőt. Oly kétségbejítő perspektívát nyitott meg, hogy beleborzadt a fiatal asszony. Belenyilallott a szívébe Phaedra minden tragédiája. Felugrott, szinte kimenekült ágyából s azon melegen hideg zuhany alá állott. Harmattestét úgy szúrta a sűrű permeteg, mint a tű, de nem kímélte magát, addig hűtötte a véret, míg reszketni kezdett, mint a hideglelősök. Megadta az árát. Reggelinél apró borzongások jelentkeztek a gerincében, ébéd alatt már szűrésokat is érzett a mellében, estére egész testén elhatalmasodott a láz. Ágyba dőlt.

(Vége következik.)

BUDAI DAL.

Barátom, ide jöjj, e dűs hegyekre,
Ez illatok közé, ha megpihennél,
A boldog csend itt rád borúl remegve,
Nyugalmasabb hely nincsen semmi ennél.

Itt hallani még néha estharangot,
Mély bánattal a tiszta égre zengőt
És hallgatva e hű és drága hangot
Bolyongnak itt a bűcsök és merengők.

Itt megbékülhetsz minden bánattal,
E'ldögélve csendes esti kertben,
Míg édesen egy messzi, bánatos dal,
Szép ifjúságod hegdűl szívedben.

Itt felvirulnak régi rózsafáid
És lelkendezhetsz régi édenekkel,
A szép azúr míg bágydóra válik
S az esti csillag lázasan remeg fel.

A boldogság az ajkádön kicsordul
Édes énekek, ömlengőbe, lágyba
És mint ki részeg édes, régi bortul,
Úgy dől az csendtől ittasultan ágyba.

(1916.) *Havas Gyula.*

A BAILLEULI SZÉKESEGYHÁZ.

ARMENTIÉRESI UTOZA.

HOGYAN PUSZTÍTÁK A FRANCZIÁK SAJÁT VÁROSAIKAT.

MIKLÓS NAGYHERCEG.

Emlékezünk angol és francia illusztrált lapok régi képeire: a hatalmas, szikár nagyherceg, millió orosz seregek főparancsnoka áll a mellette eltörpült császár oldalán, térkép a kezében és előadást tart a hadi helyzetről. Akkoriban a Kárpátokat ostromolta az orosz hadsereg, Przemysl elesett, dobogó szívvvel lestük a sorsunkat. Ma a kezünkben a távirat: a Krimben Nikolaj Nikolajevics nagyherceg, az anyacézár és a czári család még három tagja a németek kezére került. Esztendő előtt, 1914 és 1915 véres hónapjaiban, a mikor a történelem forrta ez a nagyvágú, kemény-akarátú nagyherceget az események homlokterébe állította, álmódhatott volna-e a legdivinációsabb fantázia is arról, hogy az orosz had-erők főparancsnoka a németek foglya lesz?

Régi krónikák szólnak róla, meg lehetne-e ma már állapítani: igaz-e, hogy a háború kitörésekor Iszovszky, a ki akkor Oroszország párisi nagykövete volt, alkoholos mámorban bódultan így kiáltott fel: «Ez az én háborúm!» Még két ember volt Európában, a ki a maga egyéni munkájának tudhatta a háborút: Delcassé és Miklós nagyherceg, a császár nagybátyja. A nagyherceg, esztendő őta a háború előkészítésén dolgozott; politikailag a legexponáltabb szerepet játszott. Esztendőnként el látogatott Párisba, Oroszország képviselőjében részt vett a történelmi francia hadgyakorlaton, itt tette azt a francziák számára feledhetetlen gesztust, hogy jobbival Elszász felé mutatott. Intim összeköttetései voltak Poincaréval és a francia vezető politikuskokkal, izzó nemzetgyűlétele, tüzes pánszlávizmusa Európaszerte közismert volt, hiszen ezt érthetően kifejezésre is juttatta, mikor a marokkói incidens után, a mely azzal végződött, hogy Franciaország akkori külügyminiszterének, Delcassénak távoznia kellett, egész politikai súlyát latba vetette, hogy a francia revanche-eszme véres hirdetője Pétervárot nagykövetségként képviselje a francia kormányt és reprezentálja ugyanazt a politikát, a mely epizoduszerűen színleg megbukott. El lehet-e képzelné azt a pillanatot, azt a megrázó belső lüktetést, a mely a nagyherceg idegeiben végighullámzott, mikor egész szuszogó erejével és terrorral rábírta a czárt a mozgósítási parancs aláírására?

Miklós nagyherceg 1856-ban született, Huszongy éves korában, mint vezérkari tiszt a paja oldalán részt vett a török háborúban; a Sipka-szorosban vívott harcokban személyes bátorságával tűntette ki magát. Ekkor kapta meg az orosz Szent György-rendet és az öreg Vilmos császár a legnagyobb porosz katonai kitüntetését, a Pour le Mérite-t adományozta neki. Később, mint a testőrgárda ezredese, katonai nevelője volt unokaöccsének, a későbbi czárnak. 1890-ben altábornaggyá lépett elő és egy lovashadosztály élére került, 1905-ben az egész orosz lovasság főfelügyelője lett, nosokára ezután pedig a németbarát érzelmű Vladimir nagyherceg helyett ő vette át a gárdahadosztályok és a pétervári katonai kerület főparancsnokságát és a nemzeti védelmi tanács elnöke volt. Rendkívüli befolyása volt a czárnak, a kinek gyöngeségével és ingatlanságával szemben, a mely világképről és hági békepalotáról ábrándozott, ő reprezentálta az orosz militarizmust, a hódító pánszlávizmust, ő volt annak a jelszónak legexponáltabb hirdetője, hogy az erőtlő duzzadó szlávországnak meg kell mérkőznie a germánokkal és győzelmesen kell kikerülnie az elkerülhetetlen történelmi leszámolásból. A balkáni annexió válság idején a nagyherceg a fegyveres beavatkozást sürgette; csak Németország energikus fellépése tudta megakadályozni a világháború kitörését. 1905-ben, a mikor a japán háború után az orosz forradalom első ízben kísérletezett, az erőszakos egyenlőség nagyherceg befolyásának volt tulajdonítható, hogy tüzzel-vassal rontottak neki a forradalmároknak és az abszolutizmus egész kíméletlenségével üldözték azokat, a kik jogokat mertek hirdetni. 1914-ben is ez, a forradalom lehetősége volt egyik főérve: a győzelmes háború elnyomja a forradalmi mozgalmakat, erősíti a czarizmust és meri-e a császár azt a felelősséget vállalni, hogy elszalasztja egy világtörténelmi győzelem alkalmát, meri-e vállalni a felelősséget, hogy Oroszország ne koronázza meg évszázadok törekvéseit Konstantinápoly birtokával, a szabad tengerre való kijutással, a Balkán és egész Európa felett való impériumával?

A háború folszikrázó lángja őt is felgyújtotta; ez a kaotikus, önmagával meghasonlott egyéniség új életre ébredt, fölsapodó ambíciók hevitették, itt volt az alkalom, hogy eddig lelénczolt benső élete kitombolja magokt. Az élet hallelujája az ő számára a háború volt. Emberek, mint ő, a vergődéseikből csak ilyen nagy kiélések után tudnak felszabadulni, kíváncznak utána, hogy a nagy események hullámcsapódásaiban himbálódzanak. Az egyéni élete csupa meghasonlottság volt, a mnek oka: III. Sándor császár nem engedte meg, hogy rangján alul házassádjék, ifjúsága szerelmét el kellett temetni. Csak az öregkor határán nősült meg, feleségül vette Nikita montenegrói király egyik leányát, Milicját. A véletlenek találkozása okozta, hogy a nagyvágú emberben a házassága után még tovább feszült az ambíció, azt a predesztináltságát, hogy az erupezió elkövetkezőkor élére álljon Oroszországnak és a szlávországnak, és a házassága még jobban alátámasztotta. A montenegrói hercegnő — másik két nővérrel együtt — a pétervári udvarban tovább szította az amúgy is élénk gyűlöletet a németek és Ausztria iránt. Így állt az orosz seregek élére, hogy megvalósítsa Oroszország évszázados álmát. «Konstantinápolyba Berlinen és Bécsen keresztül vezet az út» — ez volt a pánszláv orosz politika jelszava. Ezt a jelszót akarta megvalósítani Miklós nagyherceg grandiózus haditerve a háború első hónapjaiban. Hadseregeit Bécs és Berlin felé indította el és néhány hét múltán két orosz hadsereg elárassította Kelet-Poroszországot, őt sereg Galiciát, Luberg elesett, az ellenség a Magyarországra, Budapest felé vezető utat kereste. A nagyherceg türelmetlenül várakozott Kelet-Poroszországban egyik alvezérének, Rennenkampff tábornoknak főhadiszállásán arra a pillanatra, a mikor Königsberg elesik. Franciaország és Anglia lihege figyelte; London és Páris már Berlinben hallotta a kozák lovak patkójának csattogását, az orosz ágyúk lúdában frissen vert érmek sorakoztak, ezzel a fölirattal «Berlin, 1914.» Az entente azzal a reménnyel álltatta magát, hogy az osztrák-magyar hadsereg megsemmisült, csak egy sapkalegyintés kell az elsöpréséhez. De hirtelen megjelent a hadszíntéren egy kivételes nagyságú küldött: Hindenburg. Tannenbergnél szelvésszerű gyorsasággal szétverte az orosz hadtervet, utána a Königsberget fenyegető Rennenkampff ellen fordult, ezt a hadsereget is megverte, a kelet-poroszországi főhadiszálláson tartózkodó nagyhercegnak sietve, éjnek idején kellett menekülnie a német sereg közeledése előtt.

Ez a két esata oltotta be az orosz hadseregbe a halálos mérget. Miklós nagyherceg azonban bosszúra esküdött. Új, hatalmas hadtervet dolgozott ki Németország ellen. Olyan nagy

NIKOLAJEVICS NIKOLAJ NAGYHERCEG.

hadereget indított el, a milyen modern háborúban addig soha nem szerepelt. Ha a kelet-poroszországi terv megüszült, most Sziléziát át kereste a Berlinbe vezető utat. Már-már úgy látszott, hogy az orosz áradatot nem lehet feltartóztatni, a mikor Hindenburg kardja újra lecsapott a vladaveki és lodzi csatában. Az orosz haderő új halálos sebeket kapott. Miklós nagyherceg még egy próbát tett, a Kárpátok felé irányította minden rendelkezésre álló emberét. A mit az apja, a török háború fővezére végre tudott hajtani, egy hegylánczon való átkelést: egy ilyen haditett megvalósítása volt a fiú vágya is. Itt, a kárpáti csatában alkalmazta hírhedté vált stratégiáját, az embertömegek kíméletlen feláldozását. Ezzel az embertömegek végtelen hullámzásával akarta pótolni az orosz katonai hiányzó lendületét, hogy erőt, iramot adjon a hadseregnek. A katonái rettegtek tőle, de gyűlölték; ennek volt véres kifejezője az a merénylet, a melyet a Kárpátokban egy orosz tábornok intézett ellene. A kárpáti csatában elvérzett az orosz hadsereg, áradatán terült el. Pár hónap és felvilámlott Gorlice, a végső nagy esata. Miklós nagyherceg minden grandiózus terve szertefoszlott, szétomlott az orosz hadsereg, verve özönlött vissza Oroszország belsejébe.

1915 őszére megérett Miklós nagyherceg bukása. A császár elnökletével szeptember 5-én tartott koronatanács határozta el a menesztését. Oroszország vereségének a képe ezen a tanácskozáson bontakozott ki; a czárnak ezen a napon mondott beszéde jellemzi a vereség nagyságát: «Tanácskozásaink tárgya a hadseregnek löszrel való megfelelő ellátása. Ez az egyetlen czikk, a mire csapataink várnak, hogy gátat vessenek az idegen invázióknak és hogy a sikert fegyvereinknek ismét megszerez- zék... A háborút a teljes győzelemig kell folytatnunk.» Hogy a koronatanácson még mi egyébről tanácskozhattak, sejtetni engedik orosz lapok cikkei, köztük a Rjess, a mely egész leplezetlenül ezt írta:

«Vagy Anglia fog bennünket tőkével, vagy egyéb segítséggel támogatni, vagy különbékét kötünk. Érdeklődéssel várjuk, mit felel erre Angliának. Tisztán látható: Oroszország Miklós nagyherceg főparancsnokságának idején annyira elgyöngült, hogy a különbéké kérdése megérelelődött. Ezt a vágyat csak úgy lehetett kiküszöbölni a népből és a hadseregből, ha a vereségektől felelős hadvezért eltávolítják. Ha helyette a császár veszi át a főparancsnokságot; az orosz nép, az orosz katonák bizalma újra éled, meg lehet kísérelni a háború tovább folytatását, ha Oroszországnak rendelkezésére állanak a szükséges eszközök. Ehhez elsősorban angol tőke kellett és Anglia energikusabb cselekvésének kikényszerítése.

Ennyire jutott Oroszország Miklós nagyherceg fővezérségének egy esztendeje alatt. A kemény akaratú nagyherceg túlfeszítette a húrt, a reakció gyorsan jelentkezett a vereségek hatása alatt. A ki néhány hónappal előbb még a czárt gúnyolva erősen fogadkozott, hogy a harc- téren el fog banni a német férfakkal, a legfőbb hadúr pedig az alatt legalább tartja kardjátan a enémet asszonyokat; a nagyhercegnőket: a Kaukázus száműzöttje lett. Ugyanaz a büntetés érte, mint a melylyel ő sújtotta bukott alvezéréit: a Kaukázusba küldték. Igaz, alkirálylyá nevezte ki a czárt, de milyen vigasz ez annak, a ki a czári koronára, vagy legalább a lengyel trónra vágyott? Lengyelországot elvesztette a nagyherceg, a Kaukázusban kellett figyelnie az európai eseményeket, a melyeknek árnyékai már ott suhantak a czári kéziratában, a mely az orosz főparancsnokságban történt változást bejelentette. 1915 szeptember 5-én a tragikum szelleme kísért a czári kéziratának abban a mondatában, a mely a hadiszerencse minden kikerülhetetlen változatáról írt és a mely a rezignáció és a mindenbe való beletörődés hangján sóhajtott fel: «A gondviselés útjai kiszámíthatatlanok. Azon a napon kelt ez a czári kézirat, a mikor a dumában a még jóformán ismeretlen Kerenszki arról beszélt, hogy az országban egyre világosabban láthatók a feloszlás jelei. Két esztendőre rá Miklós nagyherceg és a császár a forradalom foglya.

Jákó János.

A KÉKSZAKÁLLU HERCEG VÁRA.

— A magyar kir. Operaház ujdonsága május 24-én. —

Már ez a cím is izgatja a közönség képzeletét. Bartók Béla, az egyfelvonásos új opera zeneköltője, jól választott: Wagner óta tudjuk, hogy megzenésítésre a mondák régi, titokzatos, költői világa való leginkább. A tizenöt évvel ezelőtt írt Kossuth-szimfónia (főleg gyászindulóját) óta tudjuk, hogy Bartóknak, sajnos, ritkán megszólaló lantja a misztikumnak és a fájdalomnak milyen szívbemarkoló hangjaival tud meg- lepni; de Balázs Béla preraphaelita-szerű, kevés szóval sokat sejtető szövegköltőménye alkalmat ad a legfőbbesébb hang-falanx felvonulására is; a többé-kevésbé sötét részletek után meg- váltásként hat az erővel teljes, ragyogó zenekari himnusz, mikor a felpattanó ötödik ajtón át a gyönyörű táj képe tárul a hősök elé. Ez egyetlen mozzanat előtt és után azonban Bartók forrongó zenekara lenyűgöz, szinte lidércnyomás erejével hat; szerves egység (tonalitás, forma) híján való túlságos sokfélesége, állandó disz- zonaneciáinak gordiusi csomója eltér mindentől, a mit eddig zenének ismertünk.

Ezzel a nagy tudásra valló és magas czélt kitűzött zenével tisztába jönni: szokatlan fel- adat. Bartók zenéjét nagyrészt értékeknek, de el- átkozott kincsnek érezzük.

Sokszor gyönyörű a felhős ég, a különféle alakú és színű fellegek fantasztikus csoportja. De csakis ezt ábrázoló festmény, tudommal, nines; a festőművészetnek másneműek a tár- gyai. Gyönyörködtek az arabeszknek, vala- mint a groteszk-éktípusok is; szeszélyes, változatos figurák csoportjai: a formák és színek káprázatos játéka, mégsem festőműv- észet; Rafael nem idevágó művei tették hal- hatatlanná; pedig ezekben is az alkotó szellem nyilatkozik meg a rendszerességben, az ékít- mények arányosságában, a mi már magában is a szépnak egy faja. Hogyan nevezhetők hát művészetnek, sőt nagy művészetnek azt a zenét, a mely a hangoknak még nem is ren- dszerez arabeszkjeiből, hanem szeszélyesen egy- más mellé rött gyöngy- vagy esereszenyeméi- ből, ezeknek zürza varos összevisszaságából áll?

Pedig ilyen az új opera zenéje... A gyöngy- és esereszenyemek a galamb- és struccotjások a szemre — vagy, ha zápomódrá hullanak a fejre — okvetlenül tesznek valami hatást; persze nem a művészet hatását; Bartók operá- jának zenéje is, hol jóleső langyos eső módjára, hol szakadó jégeső kopogásával vagy tüzeső rémületével hat a hallgatóra, a mi fizikai és pathologikus hatás, de nem a művészeté s nem jár gyönyörözéssel. A zene három eleme: a ritmus (ebből származott a zene), a dallam (ez a gerinc) és az összhang (ez a betetőzése); a magas művészet kialakulása előtt az em- beriség zenei művészte a népdal volt, azaz: dallam; s ma is, a ki zenekedvelő: elsősorban

Baró Bánffy Miklós főigazgató, Bartók Béláné és férje, Tango Egisto karnagy, mögöttük Zádor Dezső főrendező és Kéméndy Jenő szcenikai felügyelő. «A kékszakállu herceg váras premierje után.

Judit (Haselbeck Olga) és a kékszakállu herceg (Kálmán Oszkár).

Gyere várak... Nyissad ki még a két ajtót.

Balázs Bélától, a szöveg szerzőjétől, stíltalan- nak találom, hogy dramoletjét ütmes, ma- gyaros versidomban írta meg. (Nem-magyar tárgyhoz Arany sem használt ilyent; nem bírom elképzelni «A walsi bárdok»-at népies ütem- sünkben.) Nagyobb, mert nem alaki hiba az, hogy hőse passzív; nem látjuk, hogy kiérde- melte vagy hogy méltón viszonzozza a nőnek nagy szerelmét. (Miért Judit a nő? Miért van egyáltalán neve, ha sem a többi nőnek, sem a férfinak nincs?) Legnagyobb hibája pedig az utolsó jelenet értelmetlensége: az elterjedt monda szerint a régiebb feleségeket a herceg (a ki Balázs is kegyetlennek fest) megölte; itt azonban ők élnek: minek? hiszen egy hang nélkül jönnek-mennek.

A kíváncsi Éva-leánya bűnhődése érthető; de tudnunk kellene, hogy a minden magyarázat nélkül megjelenő többi feleségek miért lakolnak rabággal? és mire jó ez a kékszakállúnak? a kiről végül azt sem tudjuk, hogy milyen érzel- mek közt válik meg Judittól.

A színpadon az érdekes, komoran sejtelmes várat úgy kellett volna elhelyezni, hogy mind a hét végzetes ajtó a közönséggel szemben álljon, hadd lássuk: mit rejt mindegyik? hiszen erről szól az egész darab, a két érdemes szereplő pedig: Kálmán Oszkár és Haselbeck Olga, hiába iparkodott a szöveget tisztán kiejteni: a ki Balázs szövegköltőjét előre el nem olvasta, az már a tizedik sorban tilve sem ér- tette meg legnagyobb részét.

Felemlítendő, hogy a darabot egy regős prólógia vezeti be; ezt Pálló Imre mondta el. A díszlet és jelmezek mestereit: gróf Bánffy Miklós főigazgatót és Kéméndy Jenő szcenikai felügyelőt, valamint a Németországból hazaszerződött új rendezőt, Zádor Dezsőt, de leg- főképen Tango Egisto karnagyot rész illeti a hatalmas, de különös műnek váratlan nagy sikeréből. K. I.

SZERELEM ÉBREDÉSE.

Elbeszélés. — Iria Bán Ferencz.

Kovács Pál postatiszt az anyjával és a beteges húgával lakott. Egy napon meglátogatta őket Ella, a ki távoli rokonuk volt és Pálnak menyasszonya. Fűge kis jószág volt két szemekkel a fekete haja alatt és kerek almaarcában és mosolyt, mint szirmok között a rózsán. Apátlan, anyátlan árva.

A jegesség már régi história volt. Kovács Pál Pestre helyezték, más lányokkal ismerkedett, a menyasszonya arcát szinte elfeledte. Ellát azért fanyarul fogadta, mint a hitelezőt, a ki a pénzért jött.

Ella sohase riadt meg a dolgok árnyékától. Tisztában akart lenni s így beszélt:

— Pál! Újban ritkán írtál! Én most elmegyek az ügyvédhez és megiszem a dispenzációt! Vágy nem akarod már?

Pálra nézett. Látszott a szemén, hogy elkészült a rossz válasza is.

Kovács Pál szívesen szabadult volna, de nemzedékek óta minden őse állta a szavát.

— Menj és intézd, a mint akartod! — ezt felelte.

— De te akartod-e?

— A mint te akartod!

— Gyere velem az ügyvédhez!

— Menj magad. Sok a dolgom.

Kovács Pál úgy gondolkodott, hogy eltűri, ha a vérpadra viszik, de hogy még maga is igyekezzon, arról szó se lehet.

Ella ezután is elment az ügyvédhez és megszerzett minden okmányt. Nagyon szerette Kovács Pált.

— Jövő hét szombaton lesz! — mondta, a mikor haza jött.

— Jól van!

Ennyi volt a felelet. Ella elfojtotta a keserű sóhaját.

— A hivatalban bejelentetted már?

— Még nem.

— És hol fogunk lakni?

— Nem tudom!

— Itt? A mamával?

Kovács Pál ellenségeskedést olvasott ki a hangjából: ahá, te gyűlöled az anyám!

— Itt, igen, itt lakunk! Az anyámmal!

Ella meghajította a fejét.

Később ezt mondta:

— Búterok után kellene nézni! Gyere, menjünk!

Tréfásan huzgálta a völegényét, a mint a diványon feküdt és nevetett. Pedig csöpp jó kedve se fut.

— Hagyjál! Ráérünk!

Ella leejtette a fejét. Elgondolkodott. Ilyenkor, töprengés közben merőben csunya lett.

Az arcának minden szabálytalansága kitűnt. Kovács Pál gyűlölködve nézte. «Ezt a birkát kell nekem elvennem erre gondolt. Sőhajtott és elheveredett a diványon.

Ella tudta, hogy ő csak olyankor szép, ha mosolyog. Nevetett.

— Szeretnék melléd feküdni a diványra! — mondta.

— Tessék! De ne érj hozzám. Nagyon ideges vagyok!

Ella a divány elé, a földre kuporodott. A szívével nézte Kovács Pált és a kis madárszemével kérdezte: miért, miért kell így bánni velem!

— Nézd, itt a gyűrűk! — megcsillantotta a két jegygyűrűt, a mit délelőtt vásárolt. Kovács Pál megnézte a gyűrűket.

— Húzd föl az ujjamra! — kérte Ella.

— Húzd föl magad!

Ezt a feleletet kapta és a völegénye még hozzá a falnak fordult.

Ella az ölébe ejtette a gyűrűket.

— Különben is lesz még mondanivalóm a házasság dolgában! — mondta Kovács Pál, a ki háttal mégis bátrabb volt.

— Mondd meg most!

— Majd!

— Ne majd!

— Hát... Tudd meg! Nem tetszik nekem ez a nagy sietés!

Ella nem felelt. Lehorgasztotta a fejét. Két könyösepp oszított ki a szeméből és ballagott lassan az ajtó felé.

Kovács Pál dühös lett a leányra. Miért szenved? Miért kinozza a szenvedésével?

— Mindjárt három... be kell mennem!

— Mikor jössz haza?

— Mint rendesen, de az éjjel inspekeziós vagyok!

Elment és nem is oszokolta meg Ellát.

Ella magára maradt a szobában. Semmi kétség, szeretné lerázni a nyakáról! Hát idáig jutott volna? Hiszen egy év előtt még mennyire könyörgött. Nem, ő nem varrja magát senki

nyakába. Ha nem, hát nem. De nem, mégse mond le róla. Inkább meghal.

Ült a szoba közepén, a kopott szőnyegen, a lábait maga alá rakta. Csak akkora volt, mint egy japán baba, de sírt. Azután fölállt, körülnézett a szobában, Palkó szobájában.

— Palkó! Te rossz fiú! — mondta hangosan. A fürdőszobába ment. Bevett tizenhat gramm aszpirint. Már odahaza is rosszat sejtett, akkor mondotta valaki, hogy nyolcz gramm megöli az embert.

— Tizenhat akkor biztosan elég és még a szívem is rossz! — erre gondolt.

Igen keserűek voltak. Minden egyik után két korty vizet ivott. Minden egyik után számolt... minden egyik egy lépéssel közelebb a sírhoz, de olyan nehezen fogynak. Az utolsó sehoggy sem akart lemenni. «Hátha éppen ez dönti el», gondolta, de megakadt a torkán. Egy egész pohár vizet ivott utána.

— Végre! — mondta és megkönnyebbült.

A tükröben rendezte az arcát és a haját. Nem gondolt semmire.

Akkor jutott eszébe, hogy éjjel álmában Palkóval csókolóztak. Megnézte az álmoskönyvet. Csókolózni — hülsen elhagyás! — mondta az álmoskönyv.

— Mégis én hagylak el téged! — mondta hangtalanul Palkónak.

Kovács Pál hűgának, Erzsinek a torka fáj. Az ágyban feküdt. Egész feje bepólyázva. Mellette ült az anyja és Baloghné, a szomszéd asszony. Nevettek.

Ella közéjük ült.

— Akkor látja ám, hogy nem bor, hanem ezet... hű, de kicsoda pófát vágott!

Nevettek. A beteget az ágyban is rázta a nevetés.

Ella is nevetett.

Azután éhes lett. Kolbászt evett, azután szalonát ugorkával és megivott egy üveg sört. Sokat evett, gondolta utóljára eszik.

Azután csak ült és várt. Esti nyolcz órát várta. A mikor Palkó hazajön. Palkó hazajön és ő szép csendesen — meghal. Palkó majd az ágya mellett ül és orvosot akar menni, de ő megfogja a kezét és nem engedi el. Mellette lesz, a mikor lehúnyja a szemét.

Később rosszul lett. Mintha hánynia kellett volna. A fürdőszobába ment, de hiába. Az aszpirin kavargatta a gyomrát.

— Mi bajod? — kérdezte az anyja.

— Semmi. Nem tudom!

— Mert olyan sokat összeztél! Ella nem felelt.

— És azután? — kérdezte Baloghné az anyja. Míg nevettek, de Ella nem tudott nevetni.

— Még nincs nyolcz óra? — kérdezte.

— Hová lenne már nyolcz óra, még hét is alig múlt! Az anyja bosszúsán felelt, mert Baloghné éppen valami érdekeset mondott.

Ella feje szédült.

— Mama, a gyomrom nagyon rossz. Én már nem eszem semmit. A vacsorárium tessék majd Palkónak adni!

— Tizenhat gramm és közönyösen mondotta: — Így jár, a ki annyi mindent összeeszik!

Ella a szemhéjnyására se felelt semmit. Azontúl szótlanul ült és leste a lusta peremutatót.

De ha nem jönne haza Palkó? Akkor mit csinál? Akkor? Akkor elmegy a hivatalba, megkérdi, hogy hová ment és utána megy... nem így, minden bűcsü nélkül mégse lehet!

Háromnegyed nyolcz volt, a mikor Kovács Pál hazajött. Ella meglepetéssel az aszpirinról, boldogan sietett eléje. Korábban jött haza... mégis szeret! Eszébe jutott, hiszen ő megmérgezte magát.

Félrevonta Kovács Pált és a fülébe súgta: — Tizenhat gramm aszpirint vettem be. Azt mondták, hogy nyolcz is elég!

Hozzásimult és úgy szeretett volna egészen egy lenni vele.

— Eh, ne komédiázz! — mondta Kovács Pál. Nem hitte.

Vacsorához ültek. Éva a fürdőszobába ment. Már támolygott. Az asztalon csak három tálca állt.

— Ella nem eszik? — kérdezte Kovács Pál az anyját.

— Nem! Ella nem eszik! Elrontotta az uzsonnát a gyomrát.

Ella kijött, leült Kovács Pál mellé és Kovács Pál jóízűen, de már némi szorongással megezte Ella részét is.

— Sakkozzál velem! mondta Ella asztalbontás után. Kovács Pál habozott. Ella nagy pacer volt, egyáltalán nem ellenfél, de a lány könyörögve nézett.

— Hozd ki a sakkot! — mondta.

Igen különös parti lett. Ella gyakran a gyalogosok útésébe állította a tisztjeit, a primitív hibákra mindig figyelmeztetni kellett, de né-

hány meglepő húzása is volt. Szinte zseniálisak. Kovács Pál minden erejét összeszedte, nehogy elveszítse a partit. Csudálkozva nézett Ellára és különös, zavart fényt látott a szemében.

Ella elsápadt és a fürdőszobába sietett.

— Nini, de különös, már másodsor! — gondolta Kovács Pál.

— Tizenhat gramm aszpirin! — ötlött egyszerre az agyába. Mégse nyugtalankodott.

Ella visszajött.

— Húzd most az újjamra a gyűrűt! — mondta.

— Úgy-e azért nem leszek bajom? — s hangjából a sírás szölt.

Kovács Pál megdöbben. Hát mégis igaz? — Mi bajod? Megragadta a karját.

— Szédülök és borzasztóan ver a szívem! Ellában egyszerre elszaladt az erő:

— Úgy-e nem halok meg?

Megmérgezte magát! Miatta mérgezte meg magát. Kovács Pál magához szoritotta.

— Hamar végy kabátot. Orvoshoz megyünk!

— De mit mondunk a mamának? Megtudja!

— Azt mondjuk, hogy csak lelkisérzés. Siess!

Kovács Pál besöngött egy házba, a melyikben orvos lakott. Az órájára nézett. Már a hivatalban kellene lennie.

— Ha jön a házmaster, mondd, hogy az orvos keresed! Nekem már benn kellene lenni. Van pénzem?

— Igen!

Kovács Pál elsietett a sötét utcában. Egyszerre fájni kezdett a szíve. Itt loholt a hivatal felé és magára hagyta a menyasszonyát a halállal a szívében. Micsoda gazember is ő! Visszafordult. Fene vigye a hivatalt.

Megindult. Rohanni kezdett. Jaj, csak megtalálja. A veríték kigyöngyözött a homlokán. Annyira futott.

M látta Ellát. Az utca tulsó felén bódorgott. A házfalak tövében. Olyan boldog lett.

— Az orvos?

— Ezt adta!

Egy receptet mutatott.

— Olyan jó, hogy visszajöttél... nem találok a patikát! — mondta azután.

Éppn egy patika ajtajának támaszkodott. A patikus kiadta a gyógyszerét. Ella már nem tudott járni. Remegett. Kovács Pál átkarolta.

— Meghal! Bizonyosan meghal! — erre gondolt elémülten. Ó az oka! Senki más! Elgyengült, vonszolta magát. Arra eszmélt, hogy Ella támogatja őt.

Fölrázta magát.

— Csak még egy kicsit legyel erős drága szívem! — dadogott.

Átkarolta és hazavitte.

Ella nagyon rosszul lett, mire az ágyba került. A feje zúgott, csilingelt, a szívet, mintha tüzes lepedőben sütogetnék. Az uterei összecsomósodva kidagadtak a karjából. Hánykolódtak. Homlokán kiütött a verejték és a haja összecsapott.

Láhegett. Lehúnyta a szemét. Kovács Pál ordítani tudott volna. Hamar, hamar a csöppet. Bántotta, hogy a csöppek olyan lassan hullanak a kanálba. Kirántotta a dugót és öntötte a szert. Talán harmincz cseppis volt tíz helyett, de mindegy, most gyorsan. A kanál tánczolt a kezében.

Ella fölriadt:

— Hol van Palkó?

— Itt vagyok. Édesem, drágám!

Ella fölnyitotta a szemét.

— Azt hittem, odahaza vagyunk!

— Hiszen itthon, itthon vagyunk!

Ella lehunyta a szemét. Az ajka eltorzult. Ez a krízis. Kovács Pál letérdelt előtte.

— Ella! Ellám! Ne halj meg!

Átkarolta és a karjára fektette a súlyos kis fejet.

Leste a szeme rebbenését. Aludt. Elfojtotta a lélegzését is, nehogy fölriassza.

Mióta térdelt így? Hány perce? Vagy hány órája? Nem tudta. A karja, a két térde éles tűkkel lett tele, de nem mocszant, a fájdalom még nem is bűnhődés. A fájdalom semmi csak — nyitná ki végre a szemét. Ha elmenne, ha így menne el és nem is nézne rá utóljára!

Ránézett. Olyan édes volt. Drága, ragaszkodó, kis baba, csupa lélek!

— Január másodika, szombat reggel hat óra tizenkét percz!

Akkor nyitotta föl Ella a szemét. Milyen gyönyörűség volt. Kovács Pál egész életében emlékezett rá.

A MAGYAR GAZDÁK KIHALLGATÁSRA MENNEK A FELSŐGÉHEZ: A kizárás gyűlése a királyi palota kapujánál, (jobb oldalt gr. Zselénszky az OMGE. elnöke áll).

A MAGYAR GAZDÁK KIHALLGATÁSRA MENNEK A FELSŐGÉHEZ: Gyűlékezés.

DR. TAKÁTS MENYHÉRT, JÁSZÓVÁRI PRÉPOST PRAELATUS.

KISS KOLOS JENŐ FŐLEVÉLTÁRNOK A TOMPA-HAGYATÉKKAL.

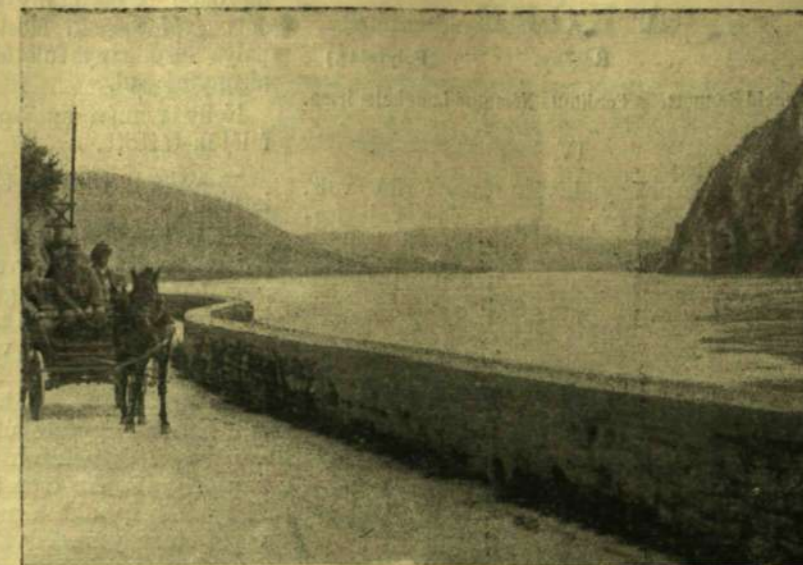
A JÁSZÓVÁRI PRÉPOSTSÁGI KÖNYVTÁR BELSEJE.

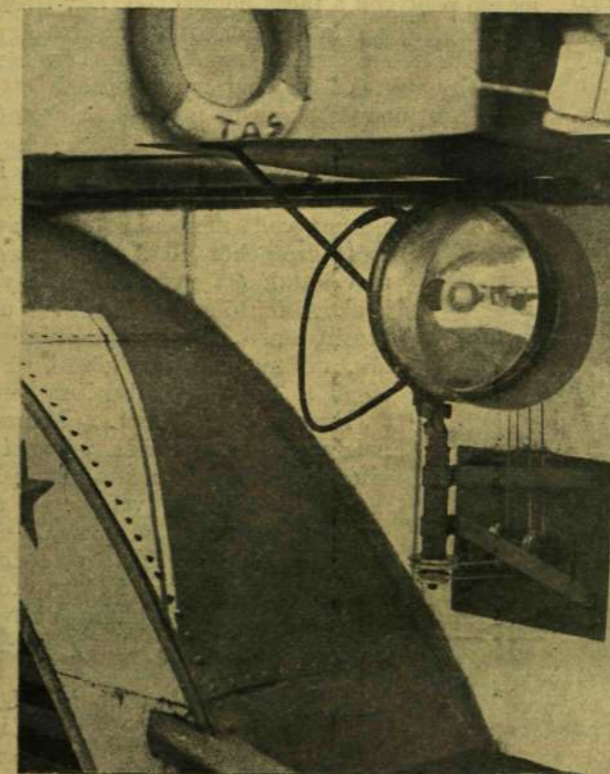
JÁSZÓVÁRI KÉPEK. — A JÁSZÓVÁRI PRÉPOST TÁVOZIK A SZÉKESEGYHÁZBÓL. — Spilka Lőrincz Tibor főlvételei.

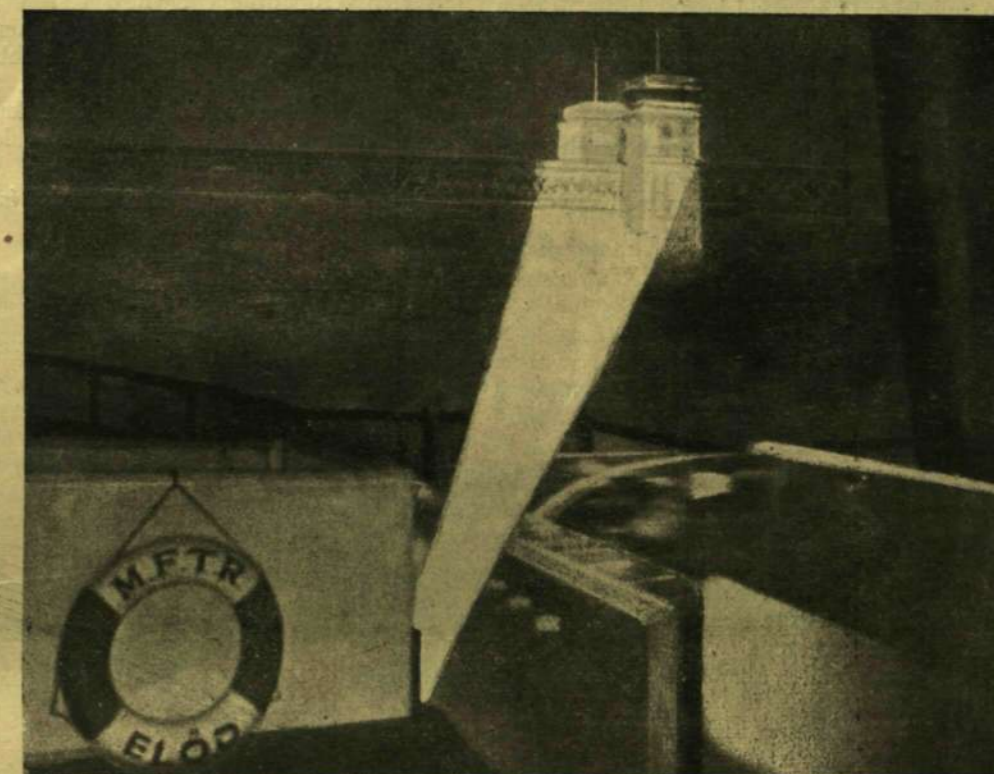
A VASKAPU-CSATORNA.
(A tuloldali hegysek most mind Magyarországhoz esatoltattak.)

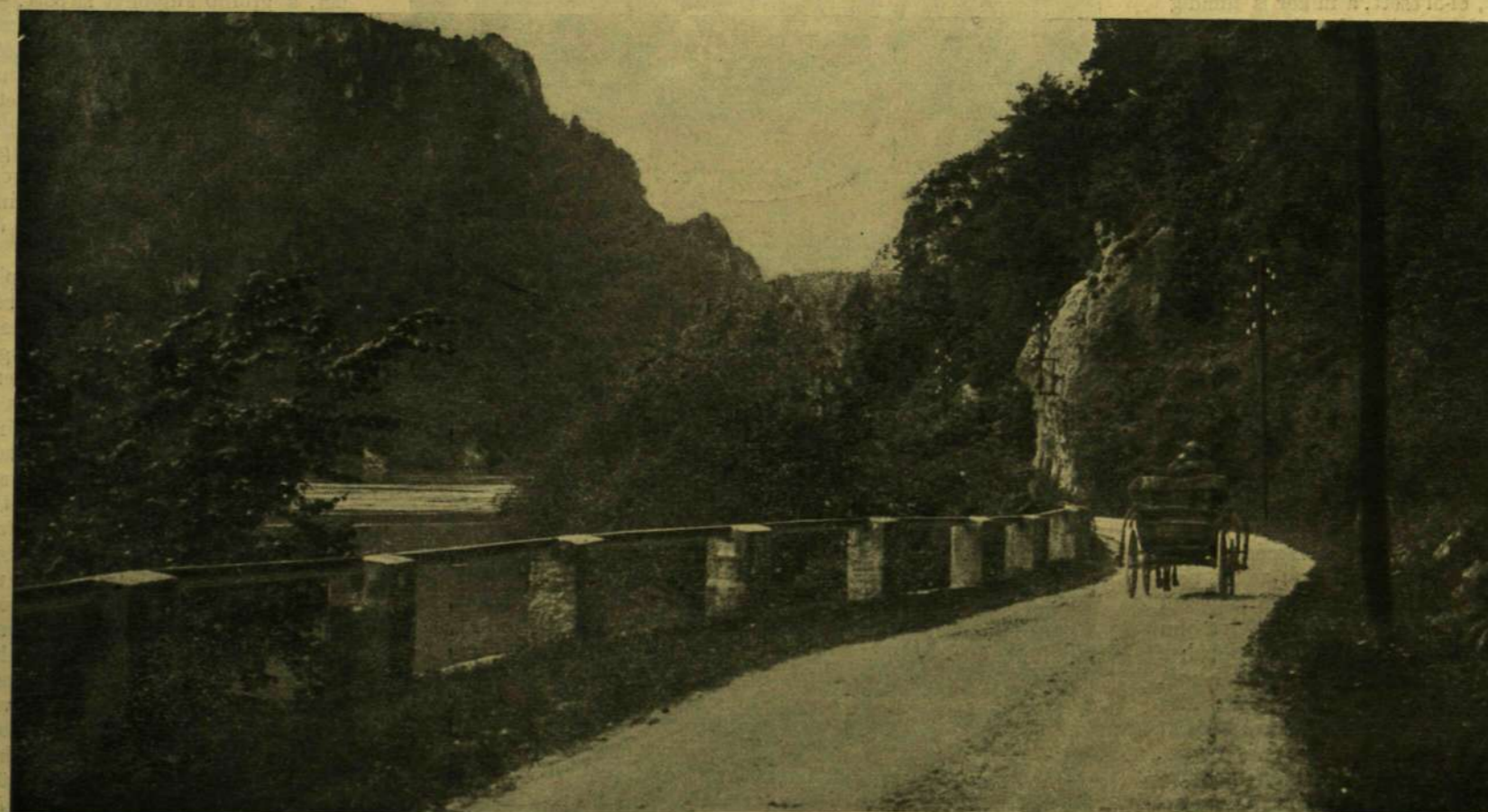
A KAZÁN SZOROS UTÁN.

FÉNYSZÓRÓ A HAJÓN

AZ UTAT BEVILÁGÍTÓ HAJÓ A DUNÁN

A KAZÁN-SZOROS

ÉJJELEI HAJÓJÁRATOK A DUNÁN.

Eddig a Vaskapunál nem lehetett éjjel hajózni a ezen a nehézségen most új világítási módszerek bevezetésével segítették.

A KÓPÉ.

Regény. (Folytatás.)

Irta Arnold Bennett. — Fordította Németh Langheir Irma.

IV.

Deverax kapitány kiváló sportférfi volt. Pridouxban csak egy, a hegyoldalba vajt jég-pálya és egy jó, félmérföldnyi hosszú, kellemes kanyarulatos tobogán-pálya állt a két szálló vendégeinek közös rendelkezésére. Denry a tobogán-pályát részesítette előnyben. Hason feküdt arra a kis járműre, melyet a svájciak duges-nek neveznek és a mely csupán három darab, acélpántos síklóra illesztett deszkából áll és húsz mérföldnyi óránkénti sebességgel vette a veszedelmes kanyarulatokat. Ezt, míg a kapitány meg nem érkezett, kiváló teljesítménynek tartották, mert a legtöbben megelégedtek azzal, hogy ráültek a szánkóra és ahelyett, hogy fejfelé lefelé, ülő helyzetben siklottak tovább. A kapitány azonban, miután néhány nyolczast írt le a jégen, kijelentette, hogy nincs is más valódi sport, mint a ski. A szánkózás gyerekeknek való mulatság. Ő magával hozta a ski-jét és a műszert, a mely majdnem hat lábnyi hosszú, fel-tűnést keltett a tapasztalatlanok között. Ha a kapitány lábához szíjazta a hosszú talpakat — bár nyíltan kijelentette, hogy kétségei vajmi csekély a hivatalos svéd sportemberekéhez képest, a kik Szt.-Moritzban vannak, — igazán bámulatosan szépen siklott a havon. És gyönyörűen fel is öltözték ehhez a sport-hoz. Térdnadrágja elegáns szabását szemlélni élvezte volt. A ski-őrület erőit vett az egész közönségen. Még Nelly is ragaszkodott hozzá, hogy bérel egy pár talpat. A ski szó kiejtése körül is vita keletkezett, a melyt véglegesen nem is döntöttek el. A kapitány maga ski-nek ejtette, de nem volt kifogása az ellen sem, hogy shi-nek ejtsék, a mit egy hölgy, kinek valami ismerőse járt már Norvégia-ban, helyesnek tartott. Emberek, a kiknek semmi érzékük sem volt a korrektség iránt és nélkülöztek minden szégyenérzetet, áthatatosan skii-nek ejtették ki.

Nellynek ski-küzdelméi második napján több sikere volt, mint a mit akár előre láthatott, akár megkívánt volna. A tobogán-pálya végén kísérletezett, ide-oda csuszált, el-el esett, a mikor is mindig annyian segítettek talpra állítani, a hányan éppen véletlenül a közelben voltak. A ski az ő számára még a legkevésbé kormányozható és legkevésbé praktikus közlekedő eszköz volt, a melyt az emberi örület valaha kitalált. A kor csolya, e mellett a fékezhetetlen ellenség mellett, jámbor, öreg lónak, a szánkó triciklinek tűnt. Egyszerre azonban egy barátságos lökés egy vagy két yardnyire röptette őt, a pálya első, alig észrevehetően lejtős síkján tovább siklott. Valami véletlenül folytán a két deszka tökéletesen párhuzamosan állt; — a mint állnia kell — és ezért siklott olyan csodálatosan. Hallották is a kiáltását: «Oh, be kellemes». De ezután azt is hallották: «Oh, jaj!... Oh!»

Mert mozgási sebessége egyre növekedett. És ő nem merte botját a földbe taszítani. Sehogysem bírta ellenőrizni vagy befolyásolni azt a két deszkát, a mely a lábához volt csatolva. Annnyit értett hozzá, mint az oláh a hegedűhöz. Még elesni sem tudott. Csak szállt-szállt alá a pálya kezdő egyenes részén, úgy, hogy a nézők lelkesen kiáltották: «Nézzék csak, milyen nagy-szerűen siklik Machinné!»

Machinné pedig minden prém-jét szívesen odaajándékozta volna, ha megszabadítják deszkáitól. A pálya mellett elterülő vakító hó-

mezőkön a kapitány adott ski-leckét imá-dott grófnőjének. Most ott álltak a szánkó-pálya első kanyarulatánál — a grófnő kissé bizonytalanul.

Nelly némán az izgalomtól és rettegéstől, feléjük tartott.

— Nézzen előre, vigyázzon! — kiáltotta a kapitány.

Hiába! A kapitány talán még elmenekülhetett volna, de a veszély pillanatában csak nem hagyhatta el a grófnőt! A grófnő pedig hosszas megfontolás s megerősítés árán tudott megmozdulni, mert kevéssel tudott csak jobban siklani, mint Nelly. Nelly akaratos deszkái pedig teljesen ignorálták a kanyarulatot és mintha csak egyenes út lenne előttük, letértek a pályáról és nekirohantak a grófnőnek és a kapitánynak. Az összeütközés félelmetes volt. Hat ski-talp állt égnék és mint megannyi világítótorony meredt a levegőbe. Azután minden elcsendesedett. És mire a nézők a szerencsétlenség színhelyére érkeztek, a grófnő is, Nelly is nevetett. Csak a kapitány nevetése nem hallatszott. Ennek egyetlen oka az ő egyetlen térdnadrágja hátulsó részén tátongó lábnyi seb volt. És mivel a gyönyörűség-gez koezák mint a foszlányait később Nelly botjának kerekére akadva találták meg, a seb okozója nem volt kétséges. A kapitány, jórészt hátrafelé, de annál nagyobb sietséggel távozott.

Denry délután lement Montreuxbe és opálás

A KESERŐ MAGDOLNA.

Collin de Cotez brüsszeli festménye a XV. század második feléből. A Szépművészeti Múzeum legújabb szerzeménye a berlini Kauffmann-gyűjteményből.

karkötővel tért vissza, mely az ebédnél már Nelly karján tüdőkölt.

— Milyen gyönyörű karkötő! — bámulta egy leány.

— Az bizony! Ma vette a férjem! — büszkélkedett Nelly.

— Talán születésnapja van, vagy valami más emlékezetes nap? — kíváncskodott tovább a kis leány.

— Dehogy.

— Annál kedvesebb!

Deverax másnap lovagló-nadrágban jelent meg. Öltözéke nem volt korrekt ski öltöny, de a legjobb volt, a mivel rendelkezett. Később belátogatott Montreuxbe, egy szobához.]

V.

Ruhl grófnőnek volt egy tágas szánkója és lova; mindkettőt Montreuxben bérelte. Ebben a járműben kocsizott néha egyedül, néha férj-cselédjével, a kanyargó hegyi ösvényeken; ezekhez a kirándulásokhoz mindig nagy vörös kabátot és főkötőt viselt. Gyakran látták így délutánoként; a vörös kabát messze fénylő mozgó pont volt a tágas hómezőkön. Egy ízben két fecsegő, a falutól bizonyos távolságra egy férfit látott keringeni a szánkó körül. Deverax kapitány volt. A fiirt tehát egyre bensőbb lett. A szállók zűmmögtek az új hírekről. A grófnő minderről soha egy szót sem szólt; még a legtapasztaltabb pletykázók sem voltak képesek tőle bővebbet megtudni. Kellemes, de titokzatos asszony volt, mint a hogy az egy orosz grófnőhöz illett. Újra meg újra látták őt együtt a kapitánnyal. A flörtölés határozottan új fázisba lépett. Már kíváncsian várták, mi fog kettejük között történni a kosztüm-bálban, melyet a Beau-Site rendezett, a Metropole vendégszeretetének viszonzásául. A bált nem a szeretet, hanem a vetélkedés vagy éppen a gyűlölet rendezte; mert a Beau-Site irigykedése a Metropole növekedő szemtelensége folytán erősen megnőtt. A kapitánynak és szövetségeseinek, a Chutterbuch-társaságnak viselkedése elérte a Beau-Site türelmének a határát. A Metropole már látszólag azt is biztosra vette, hogy a Beau-Siteben éppen úgy a kapitány fogja vezetni a kottillont, mint a Metropoleban.

És ekkor, éppen a bál délutánján, a grófnő sürgőnyt kapott, — azt mondták Pétervárról. A távirat rögtön elutasítását tette szükségessé. Egy óra múlva a síklón Montreuxbe távozott és így elveszett a Beau-Site számára. Pedig a grófnő volt a szálló vezéreszilaga és mi több, lakótársai nagyon szerették, még a papagály iránt tanúsított különös gyengéssége és távoli találkozásai ellenére is. Távozása után Denry megpillantotta az istállóban a grófnő bérelt szánját és lovát és a szánban az égő vörös kabátot. Támadt egy eszméje és ezt, bár havazni kezdett, végre is hajtotta. Nelly és ő tíz perc múlva úton voltak, a szánkón elhajtottak. Nelly, a vörös kabátba bujva, a gyeplőt tartotta; Denry, a kocsis bundájában, hátul ült. A Metropole mellett siklottak tovább. És röviddel ezután Denry észrevett egy ski-párt, a mely utánuk iramodott, a milyen gyorsan csak bírta. És csodálatos volt, hogyan tudta a szán a skit körülbelül száz yardnyi távolságra tartani magától. Egyszer, mintha hívogatta volna, hogy érje utól, máskor meg, mintha megsajnálta volna a meghívást, nyílsebesen repült tovább. Felfelé a dombra a szán csak mászott, mert a ski nehezen kapaszkodott utána; lefelé galoppban ment, mert a ski szélességgel siklott le a lejtőn. Néha kiáltás is hangzott a ski

irányából. És egyre sűrűbben havazott. Így ment ez négy vagy öt mérföldön át. Csillagos éj borult a földre. Ezután az út nagy kanyarulatban vezetett lefelé egy völgykatlan körül és a lo, tőle telhető sebességgel galoppozott; a ski azonban expresszvonat sebességével rohant nyílegyenes vonalban a havon át, úgy, hogy minden három yard után egygyel közelebb jutott a szánhoz. Az út végén, ott, a hol az egyenes vonal a kanyarulatos úttal találkozott, egy major állt, melyet gazdasági épületeivel együtt sövény és kőfal vett körül. A szán előbb érkezett meg, de éppen csak egy pillanattal. — Vigyázz a lábujjadra! — mormogta Denry; — a skinek szólt, a melynek lábujja vagy három láb hosszú. A ski, a hófórgetegben, hangosan kiáltozott a szánkónak, hogy forduljon félre; maga pedig felszaladt az útra, félrefordult, bele a sövénybe és azon át a major udvarába, a hol azután szépen ég felé meredt, úgy, a hogy a skik szokták, ha az, a kinek lábához van csatolva, hason fekszik. A major lakóházának ajtaja kinyílt és a küszöbön egy nő jelent meg. Megpillantotta a skit, hallotta a szánkócsilingelést is, de maga a szán már eltűnt a sötétben.

— Ezt úgy-e, pompásan csináltuk, grófnő — szólt Denry Nellyhez. — Lesz miről beszélgetni. Most már a rövidebb úton hazamegyünk és pedig gyorsan! Egészen besötétedett.

— De hátha meghalt! — felelte ijedten Nelly.

— Láttam, hogy felült — vizsgáltatta őt Denry.

— De hogyan jut haza?

— Csinos majorságba jutott. Majd még sajnálja otthagyni.

VI.

A mikor Denry a Beau-Site bálteremébe alakított ebédlőjébe belépett, az öltözéke nem annyira ragyogásával vagy eredetiségével, mint inkább különösségével tűnt fel. Rövid, kínai szabású kabátot viselt, melyet a felesége készített a számára két vászonból és aapos kínai kaplapot, melyet ketten együtt alkottak nemez-papírból. Lábszárait lehetetlenül bő, feltűnő kockás lovagló-nadrág bujtatta; a nadrág szabása az angol forma komikus túlbajtása volt. Ehhez a szövetet Montreuxben vette. Arra a kérdésre, hogy tulajdonképpen mit is akar ábrázolni, azt felelte:

— A kínai lovasság kapitánya vagyok; nem látja?

És monoklit illesztve a balszemére, mereven bámult maga elé.

Úgy tudták előzőleg, hogy Nelly mint Jane Grey fog megjelenni. De az asszonyka vörös amazon-jelmezt viselt; ruhája felett a grófnő ottelejtett vörös kabátja díszlett.

A mint Denry meglátta őt, feléje sietett

EL-SALT, A HONNAN AZ ANGOLOKAT A TÖBÖKÖK ÁTVETETTÉK A JORDÁNON.

olyan mozdulatokkal és baljában oly módon játszva monoklijával, hogy a társaságnak nagyon is élénken az emlékébe idézett valakit, a kit minden egyes személy nagyon jól ismert. Jót nevettek. Belátták, hogy a gondolat milyen eredeti és a nevetés tűzként terjedt. Többen azonban már nem tudták biztosan, vajjon Denry e karikatúrájával nem lépi-e túl kissé a legkényesebb izlés által vont határt? És titokban mindannyian meg voltak ijedve, milyen kellemetlenség fog történni, ha Deverax kapitány megérkezik.

De Deverax kapitány nem érkezett meg. A Metropole-beli társaság azzal a hírral szolgált, hogy a szállóban az ebédnél sem jelent meg; feltételezték, hogy lement Montreuxbe és hogy visszafelé lekészte a síklót.

— A mi két csillagunk tehát egyszerre le-tűnt, — mondta Denry, mikor Chutterbuchék — a kik Anglia egész történelmét képviselték — kíváncsian bámulták őt.

— Miért? Ki a másik? — kérdezte az unokanővér.

— A grófnő! — felelte Denry. — Az is ma délután utazott el — három órákor.

Az egész Metropole-társaság gyszba borult.

— Az élet a véletlen találkozások sorozata! — mondta nyomatékosan Denry.

— Csak nem akarja ezzel azt mondani — vetette közbe idős nevetéssel Chutterbuché, — hogy a kapitány — a grófnő után szaladt?

— Dehogy is — tiltakozott kenetteljesen Denry. — Soha ilyesmi eszembe se jutott.

— Úgy látom, maga különös ember, Machin

BOLGÁR TISZTEK EGY RÜTÉLPÁLYÁN AZ OLASZ FRONTON.

úr, — válaszolta ellenségesen és csöppet sem megnyugodva Chutterbuché. — Szabad kérdez-nem, mit ábrázol az öltözéke?

— A kínai lovasság kapitányának egyenruháját, — felelte Denry és kezébe vette a monokliját.

Mindezek ellenére is a tánc láthatólag mégis nagyon jól sikerült és lassan-lassan a távollevő kapitány állhatatosabb hívei is méltóztattak mulatni Denry kínai figuráin. Denry vezette a kottillont, a mit azután a Beau-Site tüntetőleg megtapsolt. A vendégek megegyeztek benne, tekintve, hogy nem hívják Deveraxnak, egészen tisztességesen végezte a dolgát. Később lement az irodába és visszajövet, odasúgta a feleségének:

— Minden rendben van. Épen tért haza.

— Honnan tudod?

— Telefonáltam és megkérdeztem.

Denry kicsapongóan vidám lett. Valami okból, hogy miért, azt senki sem tudta, felkötötte a balkarját. Fáradozása, hogy a monoklit jobb kézzel a balszemébe illeszse, olyan bohókás volt, hogy nézőit állandó derültségben tartotta. Mikora Metropole-társaság már szánkóiba szállt, hogy hazatérjen, Denry általános vidámság közepette még mindig azon fáradozott, hogy jobbajával balszemébe illeszse a monokliját.

VII.

Ez az éjszakai vidámság azonban csak gyenge előjátéka volt a másnap reggeli ujjongásnak. Denry látszólag erőteljesen sétálgatott a tobogán-pálya végpontja és a Metropole kapuja között. A havazás kiigazította a pályatestet, csak még használat által le kellett simítani a friss havat és több lekiismeretes szánkózó simította is gyakori lecsúszkálással, a mely minden újabb alkalommal gyorsabb lett. A többiek a napfényben lustálkodtak. A Metropole-ból egy kis küldönc levelet vitt a Beau-Site-be.

Végre — tizenegy óra tájt — Deverax kapitány is kidugta útonat a fejét a Metropole-ból és szaglászott szerte a levegőben. Látszólag kellemesnek találta a levegőt, mert lejött a lépcsőn. Balkarja fel volt kötve. Montreuxben készített új térdnadrágja volt rajta; a ruhadarab ugyanabból a mintás szövetből készült, a mely Denry lábszárait díszítette az elmúlt éjjel.

— Jó reggelt! — üdvözölte őt kedveskedve Denry. — Mi baja?

— A kapitány elégedetten köszönt vissza.

— Skiztem tegnap délután — mondta és kurtán felnevetett. — Nem mesélte a grófnő?

— A grófnő? Szót sem szolt róla — felelte Denry.

— A kapitány pillanatig gondolkodott.

— Véletlen csekélység az egész. Skiztem a grófnővel; azaz én skiztem, ő meg a szánkójában ült.

— Ezért nem vett részt a mulatságban?

— Természetesen — felelte a kapitány.

— Remélem, nem történt komolyabb baja? — folytatta Denry. — Azt mondhatom, hogy a kottillon rettenetesen unalmas volt az ön távollétében.

— A kapitány láthatólag hálás volt az elismerésért.

A BUDAPESTI CZIPÉSZEK KÜLDÖTTSGÉJE A KERESKEDELEMÜGYI MINISZTERHEZ MEGY.

Együtt sétáltak a pálya felé.

Az első csoport, a mely meglátta a koczkás nadrágban a felkötött karú kapitányt, elmosolyodott. A kapitány észrevette a mosolyt és zavartan a jobbkezelével balszemébe igyekezett illeszteni a monokliját, a mi következetesen sehogysem sikerült neki. Ez a fáradása haragjára nevetésre készítette a mosolygókat.

— Belátom, hogy rettentően komikus a mozdulatom, — mondta. — De mit lehet tenni, ha valakinek fel van kötve a karja?

A nevetés sehogysem akart szűnni. És a csoport, a mely a pályához érkező szánkok utasával egyre növekedett, vidámságában elfelejtett mindent, még azt is, hogy a kapitány sérülésének természete iránt kérdésködködjék. A kapitány pedig, minden újabb kísérletével, hogy az üveget szemébe helyezze, paraszat dobott az ég zsarátkokra. Csak a Chutterbuchek maradtak mogorvák.

— De hát mit nevetnek! — kiáltott most hirtelen Denry. — Deverax kapitány megsérült tegnap késő délután, mikor a grófnővel skizett. Ezért nem jött el este a bálba. Hol is történt a dolog, kapitány?

— A hegyekben, — felelte bosszúsán a kapitány. — Szerencsére volt a közelben egy majorság, — már majdnem beszélted.

— A grófnővel portolt? — kérdezte egy fiatal, impulzív iskolás-leány.

— Úgy-e azt mondta, hogy a grófnővel sportolt? — kérdezte most Denry is.

— Úgy van, — erősítette csökönyösen a kapitány.

— Nos, hát, — mondta az iskolásleány, az ifjúság semmivel sem törődő, gondatlan kegyetlenségével, — tekintve, hogy mi mindannyian a síklóhoz kísértük a grófnőt három óraker, nem tudom, hol sportolhatott vele a homályban! — Ezzel azután vissza is indult szánkjával a dombra és az idősebbekre bízta a helyzet megoldását.

— Ez bizony igaz, — mondta Denry is. — El is felejtettem közölni önnek, hogy a grófnő tegnap lunch után elutazott.

Ebben a pillanatban jelent meg újra a kis küldönc és a sakához emelt kézzel köszönt és levelet tett a kapitány éj felébe.

— Nem tudtam átadni, kérem. A grófnő tegnap kora délután elutazott.

A kapitány, miután így rábizonyították, hogy csak képzeletében élte át a kalandját a nemes úri hölgygel, érthetetlenül morgogva fogai között, visszament a szállójába. Denry azután ebéd alatt elmesélte az eset pontos történetét az elragadtató társaságnak és nemeskőre megtudta a pontos körülményeket a Chutterbuch-part is. Másnap a Chutterbuch-társaság és Deverax kapitány valami ismeretlen paradicsommal cserélte fel Mont Pridoux-t. Ha gyilkos gondolatok ölnék, Denry meghalt volna. De élet-

ben maradt, sőt a Beau-Site társaság felével ki is ment a síkló állomásához, hogy szerencsés utat kívánjon a Chutterbucheknek. A kapitány párbajra hívhatta volna, de megfelelőbbnek tartotta a lenéző és fagyos bánásmódot. Talán az volt a jelszava: «Sohase mutogasd a sebeidet!»

A Beau-Site határozottan győzött. Most, hogy vetélytársa tizenegy vendéget veszített egyetlen vasútjarrattal, még vendégei számával is felülmúlta a Metropolet.

Denryben élt még a lelkiismeretnek valami maradványa; Nellyben pedig teljesen kifejtett lelkiismeret lakozott.

— Úgy kell neki, még jól járt, — nyugtatta meg Denry Nelly lelkiismeretét. — Miért állított pellengére azzal a genfi ügygyel. És én ki nem állhatom az elbizakodottságot és nem is tűröm. Én Ötvárosbeli vagyok és az is maradok! Ezzel a különös kijelentéssel ért véget ez az incidens.

TIZENKÉTEDIK FEJEZET.

A legnagyobb méltóság.

I.

Denry viselkedésében nem volt meg az a rendszeresség, a mi az Ötváros legtöbb üzlet-emberét jellemezte; valószínűleg azért, mert ő természetül nem üzletember, hanem kalandor volt, a ki véletlenül olyan üzletbe csöppent bele, a mely túljó volt ahhoz, hogy cserben hagyja. Neki állandóan, a hogy arrafelé mondják, evalamin járt az esze, a mi a mindennapi életmódját rendtelenségbe hozta. Ehhez járult, hogy az Általános Takarékosági Szövetkezet annyira magától működött, hogy Denry mind gyakrabban hagyhatta az üzletet minden kockázat nélkül, jól begyakorolt vezérkarára. Teához azonban ő is, mint a többiek, haza szokott érkezni 6 órára és magával szokta hozni, mint a többi polgártárs, a Signal azipi számát, hogy teázás közben belepillanthasson.

Egy szép júliusi délután is így érkezett haza a feleségéhez a Machin-házba. Elutazott meglátta rajta, hogy valami eszme vajudik a fejében. Ő megértette Denryt. Házasságát egyik elragadó és megnyugtató vonása volt Nellynek ez az ösztönszerű megértése. Az anyja is alaposan ismerte őt, de az anyja keserűen, kissé maliciózusan, sőt ellenségesen fogta fel a fiát, míg Nelly szerelmes szívével értette meg őt. Az anyja magatartása olyan volt, mintha bűnösnek tartaná Denryt mindaddig, míg ártatlanságát be nem bizonyította; Nelly szerint pedig Denrynek mindig igaza volt, ő mindent okosan csinált, míg maga be nem vallotta, hogy hibázott és ostoba volt — és Nelly akkor sem látta ezt be mindég. Mindamelltt anyja is ép oly nevelésesen büszke volt rá, mint Nelly; de inkább a vérpadon pusztult volna el, mint-

sem bevallotta volna, hogy Denry bármily csekélységgel is különb, mint a többi közönséges ember. Machinné kretlenül elhagyta a házat. Jellemző volt, hogy a Brougham utcába tért vissza és olyan régi-módi házacskát bérelt, a mely egyetlen olyan munkát megtakarító kényelmi berendezéssel sem díszíthetett, a mely fia házat a többiek között kitüntette.

Denry számára még mindég élvezetes volt teaóhoz ülni az ebédlőjében. Élvezte azt a csodás kényelmet, a mely itt körülvette; élvezte a felesége mosolyát, a mely folyton azt mesélte neki, hogy a) ő bámulatraméltó; b) Nelly boldog; c) ő kiérdemelte ma Nelly különleges hízelgő figyelmességét és részese ülni is fog benne. Ezen a bizonyos júliusi délutánon a felesége mosolyából azt is kiérezte: Nelly sejtí, hogy ő valami eszmét forgat a fejében.

— Hihetetlen, hogy megért engem! — gondolta Denry.

Nelly új foxterrierje is bekulogott a szobába, megett zsemleje egy részét és Denry is meg-evevett másfél zsemlet, mielőtt Nelly büszkén kiegyenesedve és vállait hátraszegve (így szokta) elérkezettnek látta az időt, hogy megkérdezze: «Történt ma valami különösebb esemény?»

Denry kezébe vette az újságot és felolvasta: — «Bloor tanácsos hirtelen halála Londonban». — Mit szólna ehhez?

— Jaj, apa hogy fel fog izgulni, — kiáltotta Nelly. — Mindég jó barátok voltak. Igaz, már reggel levelet kaptam az anyámtól. Az a Toronto valódi paradicsomnak látszik. De az öregek mégis inkább Bursleyben szeretnének élni. Apának kelése volt a nyakán, épen ott, a hol a gallérja végződik. Mibe halt bele Bloor?

— A divatos betegségbe.

— Hogy-hogy?

— Hát természetesen vakbélgyulladásba. Az operáció nagyszerűen sikerült és három nap alatt vége volt.

— Szegény, — morgogta Nelly és szomorúnak szeretett volna látszani, de nem sikerült neki. — És neki kellett volna novemberben polgármesternek lennie, ugy-e?

— Azt hiszem, most kisebb gondja is nagyobb, mint ez, — mondta Denry.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Az erdő könyve. Bársony István a természet egyetlen igazi szerelmese a mai magyar írók között. Egész pályáján az volt, specializáltja a természeti képeknek, a szabad ég alatti élet ezerféle színeinek, a magyar erdő és mező egyformaságában millió változatú életének, a nádasoknak és a zord hegyi tájaknak, a magyar vízeknek. Puskával a vállán, vadászkutya vagy vadór társaságában járta a magyar tájakat, futó, bujkáló vagy repülő vadra figyelve, de fogékony szemmel a természet jelenségei iránt, a melyeket a színes írás friss művészetével foglalt képekbe. Szoros értelemben vett novellisztikus munkái is majd mindig plein-air levegőjűek, a természetben, a szabadban élő emberek szerelmi és egyéb komplikációiról szólnak, szenvedélyeikbe és indulataikba, örömeikbe és bánatukba mindig belejátszik a természet szava. Új könyve ebben a régi, kedvelt formájában mutatja Bársonyt, teljes érettsége férfias erejében. Az erdő világról szól, a hol tavasszal fejt előre nyujtva, egyenes koronáját hátraszegve jár a szarvasbika, mint a hatalmas basa a háremet, vezetve maga után a teheneket, a hol magasban lebegve szállanak a sasok, nesztelenül síklik a menyét, félve suhan a fák között az őz. A nemes nagy vad férfias vadászkirándulásainak érzélpontja, szarvasra cserkészik, őzre les, — most nem járkál szemlélődve a mezőn nyúl vagy fogoly után, kényelmesen, hanem fáradsággal nem törődve, éjjel, kora hajnalban, ősember módjára bujkálva, leskelődve, cserkészve járja az erdőt, keresve a találkozást az óvatos, gyanakvó vaddal. Az izgalmas küzdelemben mintegy összesző a természettel, mintha annak egy részévé válna, azokat a képességeit és szerveit feszíti meg, a melyek az ősember idejében a létentartás leghatalmasabb eszközei voltak s minden érzéke érintkezik a természettel és rend-

kívüli érzékenységet kap ettől az érintkezéstől, látja az éjszaka sötétjében történő dolgokat, hallja a legcsekélyebb neszeket, megérzi a legcsekélyebb változást. Ha aztán szembekerül a vaddal, szinte mint hozzá hasonlóra, küzdő ellenfelére tekint rá, emberi érzés: bámulat, rokonszenv, elismerés vagy haragos indulat fogja el ellene. A vadászat maga, az, hogy lelővi-e a vadat vagy sem, egészen mellékesé válik, a fődolog ez a közösség a természettel, az avatiztikus ősi őstöröknek a feltámadása, a les, a cserkészés izgalma, a természeti embernek a kultur-ember fölötti úrrá válása, — az író lelke öntudatlanul is a természet hangszerevé válik, a mely összes húrjaival az erdő himnuszát zengi. A kik szeretik a természetet, különösen vadász-embereknek, a kik fogékonyság arra a lelki állapotra, melynek Bársony az írója, gyönyörűség olvasni Bársony könyvét, a mely teljes férfúi készségében mutatja be, ereje dús virágzásában, iróját.

Hogyan akarták az oláhok tönkretenni Magyarországot? Magyar Balázs álneven egy magyar ember, a ki egy évtizedet töltött Romániában és figyelmes szemmel nézte az ottani közállapotokat, kis könyvben adta ki tapasztalatai eredményeit. Leírja a romániai tömeghangulatnak folytonos fejlődését a magyarellenesség, az Erdély meghódításának idejéig felé, azt a mesterkedést, a melyvel a politikuskok a nép hangulatát és nemzeti vágyait felhigatták, hogy felhasználhassák a maguk céljaira s a románoknak mind szorosabba fűződő kapcsolatait az entente-tal, a Romániába kivándorolt magyarok társadalmi és kulturális helyzetét, s a háború kitörése óta az egyelőre semleges Romániában az ellenük való háborús készülődést, azt az ezerféle intrikát, eselszöveget, titkos aknamunkát, a mivel belerántották a románokat a háború katasztrófájába. A végén aztán a jövő Romániájáról is mond néhány szót. A kis könyv az adatok nagy tömegével s élénk, temperamentumos előadásban tárgyalja a felvetett kérdést s bizonyára alkalmas arra, hogy az ilyenekben meg lehetőségen tájékozatlan magyar közönséget felvilágosítsa arról, hogy mi történt ellenünk Romániában.

Schmitt Jenő Henrikről, az 1916-ban meghalt magyar filozófusról, a kinek emlékét szeretettel ápolja híveinek és tisztelőinek egy szűkebb köre,

igen lelkes, őszinte hittől és szeretettől áthatott kis könyvet írt dr. **Kepes Ferenc**. Röviden elmondja Schmitt életét, kitér az eszméit és kitér igyekszik adni kulturális jelentőségéről. A mi hivatalos tudományunk iridokolatlan hallgatással melőzi Schmittet, holott — bár munkáit csaknem mind németül írta — magyar ember volt, mindenestre érdekes egyéniség, jellemző reprezentálója az eszmék forrongásának, a mely a XIX. század végén a magyarságot is megillette, s már maga az a tény is, hogy önálló világnézetet alkotott magának, megérdemelné, hogy egyéniségét és eszméit komoly vizsgálat alá vegyék s kívánatos volna, hogy ez a kis könyv kiaduljon pontja legyen az ezirányú kutatónak.

Das geistige Ungarn. Oscar von Krücken, a ki évtizedek óta fordítja németre a magyar irodalom jelesebb alkotásait, most német nyelven nagy arányú elterjedést értett ki, a mely alfabetikus sorrendben tájékoztat a magyar szellemi életben szerepet játszó emberek élettrajzi adatairól és munkásságáról. Írók, tudósok, politikuskok, művészek, újságírók, a közélet mindenféle más emberei sorra fölvonulnak előttünk a kétkötetes, 87 nyomtatott ivre terjedő munkában s a német érdeklődő pontos és megbízható adatokat kaphat mindenikről, ha e mű.öl kér felvilágosítást. Ennyiben mindenesetre hasznos szolgálatot tesz a munka kulturánk külföldön való ismertetésén. A nagy munkában a szerzőnk **Parlagi Imre** volt segítségére, bevezetést pedig **Szterényi József** kereskedelmi miniszter írt hozzá.

Magyar versek németül. Somló Károly egy kis kötetre való anthológiát adott ki mai magyar költők verseinek német fordításából. Legnagyobb szeretettel **Szabolcska Mihály** és **Gyóni Géza** verseit fordítja, de van köztük egy-két vers majd minden jobb nevű mai magyar költőtől. A kis munka L'iposében jelent meg a Xenien-Verlag kiadásában.

A HÁBORÚ NAPJAI.

Május 23. A nyugati harctéren a Kimmel területén állardóan fokozott tüzevékenység. Az Avre nyugati partján a francziák élénk működést fejtettek ki. A németek több előretörést vertek vissza. Az olasz harctéren mindkét részről felderítő tevékenység.

Május 24. A nyugati harctéren a Kimmel vidéken, a Lys és a Scarpe mindkét partján, a

Sommetól délre, valamint Moreuil és Montdidier között este a tüzérségi tevékenység ismét föléledt, a gyalogsági tevékenység csak felderítő harcokra szorítkozott. Az olasz harctéren az olaszok a Zugna-Torta hegyen és az Etsch völgyében levő állásainkat erős és kiterjedt ügyezés után ismételen megtámadták. A két első támadás már útegeink (üzelésében összeomlott. A harmadiknál az olaszok közvetlenül állásaink elé jutottak, de a közelharcban mindenütt visszavetették a támadásokat. Az olaszok utolsó fészket még az éjszaka folyamán tisztítottuk meg. Hasonló eredménnyel járt a Monte Asolorén levő állásaink elleni három más előretörés. Itt is minden alkalommal visszavetük az olaszokat.

Május 25. A nyugati harctéren mérsékelt tüzérségi tevékenység, mely az éjjel részletes támadásokkal kapcsolatban ideiglenesen erősbödött a Kemmelől északnyugatra, valamint Albertől keletre és nyugatra. Az ellenséges támadások mindentű összeomlottak, Hamelnél ellenlökéssel vetették vissza a németek az ellenséget, egyelőtt már vonalaink előtt lötték halomra rohamcsapatait. Az olasz harctéren a Zugna-területen a harcok tetemesen lanyhultak. Az olasz harctéren a Piave alsó folyásánál ellenséges felderítő előretöréseket megghusítottunk.

Május 26. A nyugati harctéren a Nieuport-ésatornától délre és Dixmuidentől két oldalt németek kisebb vállalkozásai. A tüzérségi tűz a sötétség beálltával a Kemmel-területen, a Sommetól délre, Montdidier és Moreuil között időnkint tetemesen fokozódott. Buquoisnál angol előretörések megghusultak. Az olasz harctéren a Tonale-szakaszon olasz felderítő kísérletek.

Május 27. A nyugati harctéren a tüzérségi tevékenység csak a délutáni órákban éledt fel. Az ellenséges tüzérség különösen a Kemmel-területen, a Lys északi partján, Arras és Albert között volt tevékeny. Az olasz harctéren a Tonale-parttól délre fekvő állásainkat az olaszok megtámadták; vonalaink egy kis részét valamelyest visszazorították, azután megakadályoztuk az ellenség további előnyomulását.

Május 28. A nyugati harctéren a Kemmel, a Lysnél s a Somme mindkét partján, valamint az Avrenál fokozódtak a tüzérségi harcok. Vormezele és Loker között a németek előretörték a franczia vonalakra. Laonól délre a német trónörökös támadása teljes sikerre vezetett. Az ott álló franczia és angol hadosztályokat teljesen megverték. Boehm hadserege rohammal elfoglalta a

©Környca
©Zoltaino*

Próbadoz illetve tégely ára 2 korona. — Nagy doboz illetve tégely ára 4 korona.

Mindenütt kapható!

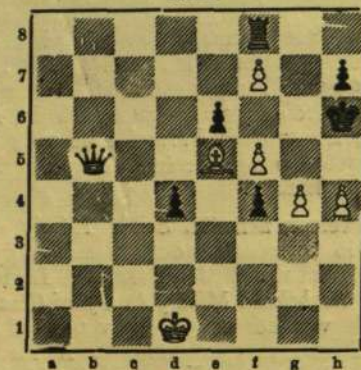
Főelárusítóhely: DIANA KERESKEDELMI RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG Budapest, V., Nádor-utca 6. szám.

Chemin des Dames, Vauxaillon és Craonne között kiküzdötték az átkelést az Ailletten s-tó-
vább Corbényről és az Aisnetől keletre behatoltak az angol vonalakba. Pinon, Chavignon, Fort Malmaison, Courteon, Cerny, Craonne és a Berry au Bacnál levő kiépített erődök a németek birtokába jutottak. Dél felé a németek Vaillynál és Berry au Bacnál elérték az Aisnet. Vaillyt elfoglalták. Éjjel után folytatták a támadást. Vauxaillon és Vaillt között a németek a Neuville és Lafauc melletti s a Condéetől délre eső magaslatokon állanak. Vaillt és Berry au Bac közt átkeltek az Aisnet, belevitték a harcot az 1914 óta érintetlen területre. A folyó déli partján újból visszavetették az ellenséget. Vaillt és Beaucux közt elérték a Vesne fölötti magaslatokat. Bolow hadserege Spigneul és Brimont közt visszavetette az ellenséget az Aisne-Marne csatornán át s ennek nyugati partján elfoglalta Cormicy, Courcy és Loivre községeket. Eddig 15,000 foglyot jelenttek. Az olasz harctéren a Tonale-szakaszon leohadt a harci tevékenység. Az olaszok ismételt kísérletei a továbbnyomulásra megúsultak. Caposilenél az olaszok erős felderítő előretörésekkel birtokába jutottak elhős vonalaink egy jelentékeny részének.

nyug. posta- és távirafőosztálytanácsos, a soproni postaszámvevőség volt főnöke, 67 éves korában, Budapestben. — **SURKAI NAGY IMRE** tiszasági nyug. ref. lelkész, megyei törv. biz. tag, 62 éves korában, Kisújszálláson. — **JENEY ERNŐ**, műépítész, magyar államasvati osztályvezető főmérnök, 41 éves korában, Budapestben. — **MÁDI KOVÁCS JÁNOS**, országgyűlési képviselő, 38 éves korában, Budapestben.
Idősb KRISZTINKOVICH BÉLÁNÉ, szül. Ráth Margit, Budapestben. — **Ö. V. GERMANN GYULÁNÉ**, 73 éves korában, Budapestben. — **TÓTH JANKA**, 77 éves korában, Veszprémben. — **ZALUKAI VOXIUS HORVÁTH LÁSZLÓNÉ**, szül. tahvári és tarkeői T. hy Anna, 68 éves korában, Budapestben. — **Ö. V. MÖLLER MÓRNÉ**, szül. Rochlitz Regina, 68 éves korában, Nagyváradon.

SAKKJÁTÉK.

3105. számú feladvány Moltschowaky J.-től, Magdeburg.

Világos indul és a második lépésre mattot ad.

Szerkesztői üzenetek.

A bérczen, Sárnyalnia kellene, de konverzionális gondolataival a földhöz tapad. Aztán: minek használna annyira kötött formát, ha nem bír vele megbirkózni?
Hajó a Dunán. A ritmusa úgyesen simúl a Dunán haladó hajó ritmusához, — a vége felé azonban az egész verset eljettette.
Jer velem. Igen jól teszi a szép leány, ha nem megy velem, mikor ilyen zavaros verssel hívja.

A «VASÁRNAPI UJSÁG»

65-ik évtolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégebb magyar sajtóipari és ismeretterjesztő képes hetilap évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai írónk és művészeink közreműködésével jelen meg.

Előfizetési feltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 10 korona, félre 20 korona, egész évre 40 korona.
Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 17-ik számában megjelent képtalány megfejtése: **Fényesebb a láncznál a kard.**

Feloldó szerkesztő: Moltsy F.

Szerkesztőség iroda: Budapest, IV. Vármeze-utca 11.
Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

FOGAK

és teljes fogcsorogó, szájpadiás nélkül, a gyökerek eltávolítása fölöttel.

FOG

komók, arany fogkoronák és aranyhidak, tartós porcelán- és aranytömések, tiszta évi időállással.

FOG

— husa teljes érsztelenítéssel; hasznavehető, régi fogcsorogókat átalakítók. Vidékiek egy nap alatt kielégültenek. — Mérsékelt árak.

Dr. HEGEDÜS JAKAB

fogorvos, egyetemi orvostudor, Elnök Fővárosi Fogorvosi Intézet, Budapest, VII. Erzsébet-körút 44. sz. 1. emelet.

MAGYAR KÖNYVTÁR SZERKESZTI RADÓ ANTAL

**CONAN DOYLE
A PESTI EZÜST FOKOS**

ANGOLBÓL FORDÍTOTTA
KISLÉGGYI KÁLMÁN

LAMPEL R. Kk. (Wodianer F. és Fiai) R. T. kiadása.

Ára 80 fillér.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

MAGYAR KÖNYVTÁR SZERKESZTI RADÓ ANTAL

**A MÁGOCSI CSIRKÉK
IRTA
NAGY ENDRE**

LAMPEL R. Kk. (Wodianer F. és Fiai) R. T. kiadása.

Ára 80 fillér.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

NYÁRI és TÉLI ÜZEM BAD NAUHEIM AM TAUNUS

Nagyrányu gyógyeredmények szivbetegségek, kezdő érrelmeszesedés, izom- és izületi bántalmaknál, köszvény-, hátgerinc-, női- és idegbetegeknél. Az új kor minden gyógyítás módjával. (Egészséges erős levegő.)
Pompás park és erdei sétányokkal. Kitűnő hangversenyek, színház, golf, krocket.

Szép kellemes üdülőhely.

A legújabb B/145. számú prospektus a következő címen kéréndő:
«Geschäftszimmer Kurhaus Bad-Nauheim.»

Perzsaszőnyeg-különlegességek!

Antik ezüst tárgyak, nagy választékban kaphatók
ROSENSTINGL NÉL
IV., Deák-tér 4. * Telefon 6-76.

ROZSNYAY PEPSIN BORA.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szoró-
étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen.

Étkezés közben véve, megóvja a gyomor-terheléstől.
Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.

Kapható: minden gyógyszertárban
valamint
Rozsnyay Mátyás
Arad, Szabadság-tér 8.

Margit-Crème

a főrangú hölgyek kedvenc szépség szerze, az egész világon el van terjedve. Pírátlan hatása szerencsés összehatásban rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crème utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel ellátott dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményt vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-crème írtalmatlan, zsírtalan vegyíztiszta készítmény, amely a külföldön nagy fel-
tűnést keltett. Ára kis tégely 4 K, nagy tégely 8 K.

Margit-szappan 5,80 kor. Margit-puder 3.— kor.
Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon.
Kapható minden gyógyszertárban, illatszár- és drogo-üzletben.

EHRBAR

és minden más előkelőbb mester-
gyártmányu szongorát, pianinót
legelőcsöbben vehet a szolid kiszolgálás-
sáról általánosan elismert

REMÉNYI MIHÁLY
szög szongora- és harmonium telepén,
Budapest, VII., Király-utca 58. és 60.

Régi szongorák, pianinók vételése,
beoszerelése, javítása és hangolása.
Megnyitnak a vasutak! * Lehet már szongorát vidékre szállítani.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)

A főváros első és legrégebbi cipke-
tisztító, vegyíztisz-
tító és kalmeztató gyá-
ri intézete.
Gyár és VIII. Baross-u. 85.
Fiókok:
II. Fő-utca 27, IV. Eakó-út 6, Kezskeméti-
utca 14, V. Harminczad-utca 4, VI. Teréz-
körtút 39, Andrássy-út 16, VIII. József-krt 2. Telefon: Józsa. 2-37

Fiatalos, üde arczbőrt

varázsol elő 10 nap alatt és eltávolít minden telthibát, ugymint
mitesszer, pattanás, sárgafolt, ránc, orrvörösség, likacsos, hervadt,
petyhüdt bőrt, a Dr. Karyaling-tőle szépség-szer. A kura egyszerű,
otthon végezhető, minden feltűnés nélkül. Befejzése után az arc-
bőr ragyogó szépségben, gyermeki üdőségben és tisztaságban pom-
pázik. 1 üveg 15.— K. Diszkrét szállítási utánvétellel. — Gyár:
HIVARTON & Co. — Székhely: **GROSS ANTAL**
Budapest, VIII., József-körút 22. (Fülemel 1.)

ISMERETEK TÁRA

Szerkesztik ENDREI ÁKOS és MÁRTON JENŐ

Az Ismeretek Tára az iskolai ismereteknek rövid, de alapos magyarázata. — Eddig megjelent:

1. Szemkő Aladár. Magyar nyelvtan helyesírási szó-
tárral — K 1.40
2. T. Badinyi Sándor. Magyarország oknyomozó tör-
ténete. Áttekintő összefoglalásokkal, érettségi és tan-
képesítő vizsgálatra készülőknek — K 1.80
3. Solty Kornél. Latin nyelvtan gyakorlatokkal és két
szines táblázattal — K 1.80
4. Lenkei Ferenc. Algebra — K 2.—
5. Ujj Gyula. Természettan. I. kötet: Mechanika.
Akusztika — K 2.80
6. Ujj Gyula. Természettan. II. kötet: Fénytan. Hőtan.
Mágnesség. Elektromosság. Kozmografia — K 2.80
7. Márton Jenő. Német nyelvtan olvasmányokkal és
gyakorlatokkal — K 2.—
8. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fon-
tosabb művek tartalmi ismertetésével. I. rész: Kis-
faludy Károly felleptéig — K 2.—
9. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fon-
tosabb művek tartalmi ismertetésével. II. rész: Kis-
faludy Károly felleptétől a legújabb korig — K 2.—
10. Solty Kornél. Latin mondattan T. Livius, Corn.
Nepos, J. Caesar és Phaedrus műveiből vett olvas-
mányokkal kapcsolatban — K 2.—
11. Lenkei Ferenc. Geometria I. rész: Planimetria és
trigonometria — K 2.—
12. Lenkei Ferenc. Geometria II. rész: Stereometria
és analitika — 2.—
- 13-14. Sajtó alatt.
15. Fehér Jenő. A tavasi flóra legközönségesebb vi-
rágos növényeinek könnyű és gyors határozója.
Kezdek számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.60
16. Tauber N. Nándor. Rövid kereskedelmi levelező
a megfelelő német szólásmódokkal — K 2.80
17. Fehér Jenő. Az őszi flóra legközönségesebb
virágos növényeinek könnyű és gyors határozója.
Kezdek számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.20

A LAMPEL R. Kk. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. kiadása.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Szeplő, májfolt,

arcsztátlanságok ellen csodás hatása a Török-róza arkenőcs. Szépeknek kincs, tisztán arcuaknak nélkülözhetetlen. Egy tégely 12 K. 3 tégely 30 K. Kapható

Uj. RÁCZ JÁNOS kozmetikai laboratóriumában, Kiskunhalas 66.

ALAPITVA 1914.

Gyászesetben **Haltnerberger Vilmos** ruhák soron kívül kelmező, vegyítítő és festenek feketére. **Nagyvárad. Postafoók.** Postal megfizások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

«Iperol» pót-ECZET-ESZENCZIA.

«IPEROL» poteczet-eszencia 15-szörösen hígítva, kellemes, aromatikussá ételcseztet ad! Törv. hites vegyész vélemény igazolja gyártmányunk megbízhatóságát. Nem tévesztendő össze hasonló kétes értékű készítményekkel. — Előadási kézpont:

RIPPER JAKAB ÉS YIVÉRE, Budapest, VII., Dob-utca 1. — Telefon 66-49. Viziontelárusítók előnyben részesülnek!

Vadászsportot űzők

akár itthon, akár a fronton vannak — figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD”

KÉPES VADÁSZUJSÁG-OT

Állandó melléklete

„A vadászeb”

czimű ebtenyészési szaklap.

Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva.

Szerkeszti: lovag KERPELY BÉLA.

Előfizetési ár mindkét lapra:

egész évre 20 K és 4 K háborús pótdíj összesen 24 K
fél * 10 * 2 * 12 *
negyed * 5 * 1 * 6 *

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.
(Franklin-Társulat.)

Magyar Törvények, a Franklin-Társulat zsebkiadásai-ban

megjelent

AZ UJ EGYENES ADÓTÖRVÉNYEK

Jövedelemadó. Vagyonadó. Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója. Hadnyereségadó. III. oszt. kereseti adó.

Készítették:

ROTH PÁL dr.

bp. m. kir. adófelügyelői s. titkár és

TÉRFY GYULA dr.
miniszteri tanácsos.

Ára kötve 12 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Hajnövesztő, amilyen még nem létezett. Rövid idő alatt dús hajat növeszt és megakadályozza a hajhullást, megőrzi a korai szürülést, egy hónap alatt fényes eredmény. Ára 10 és 15 K. **BOTÁR Z. REGINA** Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. I. em. Illatszerekben nagy választék.

A magyar mágnásvilág alakjait mutatja be pompás megleveleltő erővel

SZEMERE GYÖRGY

legújabb regényében; címe

KÉT LEÁNY

Két kötet • Ára 10 K.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kapható minden könyvkereskedésben.

Pénzét

vissza-fizetem, ha

tyukaszem-szemölcs. borköményeséit a Ris-baltam három nap alatt fájdalom nélkül gyökereztet ki nem írja. Ezekre memó hála- és köszönőiratok. Ára jóvallo levélrel 2.40 K üvegkint, 3 üveg 5.50 K és 6 üveg 8.50 K. **KEMÉNY,** Kazsa 1. Postafiók 12/123

HIRDETÉSEK

- felvétetnek
- a kiadó-
- hivatalban
- BUDAPEST,
- Egyetem-u. 4.

Viszketegséget, sömört, rüht,

leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti törvényesen védett

„Skaboform”-kenőcs.

Nem piszkít, teljesen szagtalan.

Próbátégely 2.30 korona kis tégely 4 korona
családi tégely 11 K. — Budapesti főraktár:
Török gyógyszerárban, VI., Király-utca 12.

Vidékre megrendelési cím:

Dr. FLESCHE E. „Korona” gyógyszerára, Győr.
«Skaboform» névjegyre ügyeljünk.

A MAGYAR KÖNYVTÁR

Szerkeszti **RADÓ ANTAL**

új füzete:

894. szám

RIEDL FRIGYES

ARANY LELKI ÉLETE.

Arany idegéletébe igyekszik bepillantani és egyúttal felfejti a nagy költő nézetét a háborúról.

Ára 40 fillér. — Kapható minden könyvkereskedésben.

KULTURA ÉS TUDOMÁNY

új kötete:

VILÁGPOLITIKA

A világtörténet legújabb fejezete

(1871—1914)

Iria

BALANYI GYÖRGY dr.

kegyesrendi tanár

Főbb fejezetei: A hármasszövetség előzményei.
A hármasszövetség kora.
Bekerítő politika.
Utolsó erőpróbák.

Ára kötve 6 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA, * KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

23. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JUNIUS HÓ 9.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egész évre — 40. — korona.
Félévre — 20. — korona.
Negyedévre — 10. — korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.

KIRÁLYUNK MEHEMED SZULTÁNNAL, MÖGÖTTÜK ZITA KIRÁLYNÉ.

A KIRÁLYI PÁR LÁTOGATÁSA KONSTANTINÁPOLYBAN.